

Yahudi Etkisini Anlamak II: Siyonizm ve Yahudiliğin İç Dinamikleri *

Hüseyin BAL¹

¹ Prof. Dr.,
Artvin Çoruh Üniversitesi
Hopa İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi Bölümü
huseyin_b@hotmail.com

* Bu çeviri Kevin MacDonald'ın *Understanding Jewish Influence II: Zionism and the Internal Dynamics of Judaism* adlı İngilizce eserinden Türkçe'ye aktarılmıştır.

Öz

Siyonizm'in tarihi, Yahudi toplumunun içindeki en radikal unsurların, tüm toplumu kendi yönlerine çektikleri bir dinamiğe işaret etmektedir. Siyonizm en etnosentrik Doğu Avrupa Yahudileri arasında başlamış ve çok net ırkçı ve milliyetçi imalara sahip olmuştur. Ancak Siyonizm, özellikle Batı ülkelerindeki kısmen asimile olmuş daha büyük Yahudi cemaatler arasında iki nedenden ötürü tehlikeli addedilmiştir. Bunlardan biri, Yahudileri sadakatsizlik ithamlarına maruz bırakması, diğeri ise Siyonistlerin bariz ırkçı ve etnosentrik milliyetçiliğinin o sıralar Batı Yahudileri arasında cari olan asimilasyoncu stratejiyle çelişmesidir. Siyonist aktivistler, büyük ölçüde Doğu Avrupalı öncülerin sayısal üstünlüğü sayesinde Siyonizm'i ana akım bir Yahudi hareketi hâline getirmeyi başarmışlardır. Zamanla daha yayılcı ve militan Siyonistler (Jabotinskyler, Likud Partisi, köktendinciler ve Batı Şeria yerleşimcileri) galip gelmiş ve bunlar İsrail'de topraklarını genişletmek için mütemediyen baskı uygulamışlardır. Bu durum Filistinlilerle çatışmalara ve Yahudiler arasında İsrail'in tehdit altında olduğuna dair inancın yayılmasına yol açmıştır. Bütün bunların sonucu olarak, hem Yahudiler arasındaki grup bilinci yükselmiş hem de tüm örgütlü Amerikan Yahudi cemaatinin Siyonist aşırılığa desteği artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyonizm, Etnik Merkezilik, Fanatiklik, Aşırılık, Çifte Sadakat.

Understanding Jewish Influence II: Zionism and the Internal Dynamics of Judaism

Abstract

The history of Zionism illustrates a dynamic within the Jewish community in which the most radical elements end up pulling the entire community in their direction. Zionism began among the most ethnocentric Eastern European Jews and had explicitly racist and nationalist overtones. However, Zionism was viewed as dangerous among the wider Jewish community, especially the partially assimilated Jews in Western countries, because it opened Jews up to charges of disloyalty and because the Zionists' open racialism and ethnocentric nationalism conflicted with the assimilationist strategy then dominant among Western Jews. Zionist activists eventually succeeded in making Zionism a mainstream Jewish movement, due in large part to the sheer force of numbers of the Eastern European vanguard. Over time, the more militant, expansionist Zionists (the Jabotinskyists, the Likud Party, fundamentalists, and West Bank settlers) have won the day and have continued to push for territorial expansion within Israel. This has led to conflicts with Palestinians and a widespread belief among Jews that Israel itself is threatened. The result has been a heightened group consciousness among Jews and ultimately support for Zionist extremism among the entire organized American Jewish community.

Keywords: Zionism, Ethnocentrism, Fanatism, Extremism, Dual Loyalty.

Bu makale Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Atıf/Cite as: MacDonald, K. (2024). Understanding Jewish Influence II: Zionism and the Internal Dynamics of Judaism - Yahudi Etkisini Anlamak II: Siyonizm ve Yahudiliğin İç Dinamikleri, (Çev. Bal, H.) . Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(1), 47-64.

Bu serinin ilk bölümünde Yahudi aktivizminin başarısını etkileyen temel bir özellik olarak Yahudi etnosentrizmini ele almıştım.¹ Çağdaş dünyada Yahudi etnosentrizminin ve aşırılığının en önemli örneği Siyonizm'dir. Aslında, Siyonizm inanılmaz derecede önemlidir. Bu yazının yazıldığı tarih itibarıyla, ABD yakın zamanda Irak rejimini yıkmayı başarmıştır ve etkili Yahudiler arasında ABD'nin tüm Müslüman dünyasıyla savaşmasını savunmak yaygındır. Commentary'nin (Amerikan Yahudi Komitesi tarafından yayınlanan etkili bir dergi) yakın tarihli bir sayısında editör Norman Podhoretz şöyle demektedir: "Devrilmeyi ve değiştirilmeyi fazlasıyla hak eden rejimler, şer ekseninin üç tekil üyesiyle [yani Irak, İran ve Kuzey Kore] sınırlı değildir. Bu eksen en azından Suriye, Lübnan ve Libya'nın yanı sıra Suudi kraliyet ailesi ve Mısır'ın Hüsnü Mübarek'i gibi Amerika'nın 'dostlarını' ve ister Arafat isterse onun yandaşlarından biri tarafından yönetilsin, Filistin Yönetimini de kapsamalıdır."² Her şeyden öte, bu İsrail'in sevmediği ülkelerin bir listesidir ve bu serinin üçüncü bölümünde tartıştığım gibi, İsrail'le yakın bağlantıları olan Siyonistler Bush yönetiminde, özellikle Savunma Bakanlığı'nda ve Başkan Yardımcısı Dick Cheney'nin ekibinde önemli pozisyonları işgal etmektedir. Siyonizm'in uzun vadeli sonucu, ABD'nin Arap/Müslüman dünyasını tamamen İsrail'e dönüştürme girişiminin eşliğinde olmasıdır.

Siyonizm, Yahudi tarihindeki önemli bir ilkenin örneğidir: Tüm dönüm noktalarında, Yahudi toplumunun yönünü belirleyen ve günün sonunda kazananlar, radikaller olarak adlandırılacak daha etnosentrik unsurlar olmuştur.³ Ezra ve Nehemya Kitaplarında anlatıldığı üzere, Babil esaretinden sonra İsrail'e dönen Yahudiler, geride kalan ırksal olarak saf olmayan kalıntılarla evlenenleri enerjik bir şekilde toplumdan temizlemişlerdir. Daha sonra, Yunan egemenliği döneminde, Yunan yanlısı asimilasyoncular ile Makabiler* olarak bilinen daha kararlı Yahudiler arasında kıyasıya bir mücadele yaşanmıştır.

O dönemde İsrail'de, halkı kıskırtan bir grup döneke Yahudi ortaya çıktı. "Etrafımızdaki milletlerle bir anlaşma yapalım çünkü kendimizi onlardan ayırdığımızdan beri başımıza felaket üstüne felaket geldi" dediler. Halk bunun iyi bir argüman olduğunu düşündü ve bazıları coşkuyla krala gidip Yahudi olmayan yasalar ve gelenekler getirme yetkisi aldı. Yeruşalim'de Yahudi olmayanların tarzında bir spor stadyumu inşa ettiler. Sünnetli olduklarını gösteren işaretleri sildiler ve kutsal ahdi

reddettiler. Yahudi olmayanlarla (Gentile) evlendiler ve kötü yollara savruldu.⁴

Makabiler'in zaferi, asimilasyona son vermiş ve Yahudi hukukunu yeniden tesis etmiştir. Bu dönemde yazılan Jubilees Kitabı** Tanrı'nın Yahudi halkının millî menfaatlerini temsil eden ve dünyadaki diğer tüm halklara hükmeden eski Yahudi milliyetçiliğinin özünü temsil eder:

Ben göğü ve yeri yaratan Tanrıyım. Sizi çoğaltacağım, sizi alabildiğine çoğaltacağım; onlar sizden krallar çıkaracak ve insanoglunun ayak bastığı her yeri yönetecekler. Göğün altındaki bütün yeryüzünü senin soyuna vereceğim ve onlar bütün ulusları kendi isteklerine göre yönetecekler; sonra bütün dünyayı kendilerine çekecekler ve sonuza dek miras alacaklar.⁵

Bunun bir sonucu olarak, tarih boyunca sıkıntılı dönemlerde dinî köktencilik, mistisizm ve mesihçilikte bir artış yaşanmıştır.⁶ Örneğin, 1930'larda Almanya'da liberal Reform, Yahudilerin Yahudi kimliklerinin daha fazla farkına varmasına neden olmuş, sinagoga katılımlarını arttırmış ve daha geleneksel ibadetlere (İbranice'nin yeniden öğretilmesi de dâhil olmak üzere) geri dönmelerine yol açmıştır. Bunların birçoğu Siyonist olmuştur.⁷ İleride tartışacağım gibi, İsrail'deki her kriz, Yahudi kimliğinde bir artışa ve İsrail'e yoğun bir destek seferberliğine yol açmıştır.

Bugün Yahudi toplumundan dışlananlar, İsrail'deki Likud Partisi'nin amaçlarını desteklemeyen Diaspora'da yaşayan Yahudilerdir. Buradaki genel argüman, Siyonizm'in Yahudi radikalizminin bir örneği olduğudur. Radikal hareket Yahudi toplumunun daha kararlı kesimleri arasında başlar, ardından yayılır ve sonunda Yahudi toplumu içinde ana akım hâline gelir. Daha sonra en aşırı olanlar sınırları zorlamayı sürdürürler (örneğin Batı Şeria'daki yerleşim hareketi) ve sonunda diğer Yahudiler de onları takip ederler. Çünkü aşırı pozisyonlar, Yahudi kimliğinin özünü tanımlamaya başlamıştır artık. Bu dinamğin önemli bir parçası da Yahudi radikalizminin Yahudi olmayanlarla çatışmalara yol açma eğiliminde olması ve bunun sonucunda Yahudilerin kendilerini tehdit altında hissetmeleri, daha grup odaklı hâle gelmeleri ve düşmana (mantıksız ve anlaşılmaz bir şekilde Yahudi karşıtı olarak görülen bir düşmana) karşı safaları sıklaştırmalarıdır. Artık ana akım hâline gelen bu tutuma uymayan Yahudiler cemaat dışına itilmekte, "kendinden nefret eden Yahudi" ya da daha kötü bir sıfatla yaf-talanmakta ve acziyete duçar kılınmaktadır.

¹ MacDonald 2003.

² Podhoretz 2002.

* Makabiler (MÖ 2. yüzyıl, Filistin) Selevkos hükümdarı Antiokos IV'e karşı başarılı bir isyan düzenleyen ve kirlenilen Kudüs Tapınağı'nı yeniden kutsayan Yahudi rahip ailesidir (Wikipedi- Çev.).

** Bazen Küçük Yaratılış olarak da adlandırılan Jubilees Kitabı, Etiyopya Ortodoks Kilisesi ve Beta İsrail tarafından kanonik olarak kabul edilen 50 bölüme bölünmüş eski bir Yahudi dini eseridir. Jubilees, Roma Katolik, Doğu

Ortodoks ve Protestan Kiliseleri tarafından sahte epigraflardan biri olarak kabul edilir (Wikipedi-Çev.). (<https://www.britannica.com/topic/Maccabees>)

³ Sacks 1993, ix-x.

⁴ 1 Maccabees 1:11-15; <http://www.sacred-texts.com/bib/apo/011>

⁵ Jubilees 32:18-19.

⁶ MacDonald 1994/2002, Ch. 3.

⁷ Meyer, 1988, 388.

TABLO 1 Yahudi Radikaller Sonunda Yahudi Cemaati İçinde Zafere Ulaşıyor: Siyonizm Örneği

1. Siyonizm, Yahudi toplumunun daha etnosentrik, kendini adanmış kesimleri arasında başlamıştır (1880'ler).
2. Siyonizm daha sonra yayılmış ve riskli olmasına rağmen Yahudi toplumu içinde ana akım hâline gelmiştir (1940'lar). Öyle ki, Siyonizmi desteklemek, Yahudi olmak anlamına gelmiştir.
3. Daha sonra Siyonistler arasındaki en aşırı uçlar sınırları zorlamaya devam etmiştir (örneğin, Batı Şeria'daki yerleşim hareketi; İsrail'in sınır bölgelerine yönelik olarak uygulamakta olduğu sürekli baskı).
4. Yahudi radikalizmi, Yahudi olmayanlarla (örneğin yerleşim hareketi) çatışmalara; şiddet (örneğin intifadalar) ve Yahudi karşıtı duyguların başka ifade biçimlerinin artmasına yol açma eğilimindedir.
5. Genel olarak Yahudiler kendilerini tehdit altında hissetmekte ve Yahudilere karşı ezelden beri süregelen şiddetli nefretin bir başka şiddetli ve anlaşılmaz tezahürü olarak gördükleri bu olaya karşı safları sıklaştırmaktadırlar. Bu tepki, etnosentrizmin psikolojik mekanizmalarının bir sonucudur: Ahlaki tikencilik, kendini kandırma ve sosyal kimlik.
6. ABD'de bu etki daha da artmıştır çünkü orada Yahudi aktivist gruplarına daha yoğun bir şekilde etnik merkezci Yahudiler hâkimdir.
7. Artık ana akım hâline gelen bu tutuma uymayan Yahudiler cemaat dışına itilmekte, "kendinden nefret eden Yahudi" ya da daha kötü bir sıfatla yaftalanmakta ve acziyete duçar kılınmaktadır.

DOĞU AVRUPA'DAKİ ETNİK ÇATIŞMALARDA SİYONİZMİN KÖKENLERİ

Siyonizm'in ve yirminci yüzyıldaki yoğun Yahudi dinamizminin diğer tezahürlerinin kökenleri, on dokuzuncu yüzyılın başlarında Doğu Avrupa'nın Yidiş dilini konuşan dünyasında yatmaktadır. Başlangıçta soylular tarafından mülk yöneticileri, ücretli çiftçiler, bankacılar ve tefeciler olarak davet edilen Polonya'daki Yahudiler, ticarete ve ardından zanaatkârlığa yöneldiler. Böylece Yahudi ve Yahudi olmayan kasap, fırıncı, demirci, ayakbacı ve terzi gibi esnaf kesimi arasında rekabet başladı. Bu durum, Yahudi tarihi boyunca yaygın olan tipik kaynak temelli Yahudi karşıtı tutum ve davranışları ortaya çıkarmıştır.⁸ Dönemsel kısıtlamalara ve düşmanlık patlamalarına rağmen,

Yahudiler tarım işçiliği ve soylular dışında tüm ekonomiye hâkim oldular. Onlar ticaret ve zanaatkârlık alanındaki rekabette avantajlıydılar çünkü ham madde ticaretini kontrol edebiliyor ve diğer etnik gruplara daha düşük fiyatlarla satış yapabiliyorlardı.⁹

Yahudilerin ekonomik hâkimiyetlerindeki artış, nüfuslarındaki artışla paralel ilerlemiştir. Yahudiler sadece kent nüfusunun büyük bir çoğunluğunu oluşturmakla kalmamış, aynı zamanda küçük kasabalara ve kırsal bölgelere de göç etmeye başlamışlardır. Kısacası, Yahudiler ekonomik alanlarının dışına taşmışlardır. Öyle ki, ekonomi Yahudilerin geleneksel olarak doldurdıkları pozisyonlarda bu artan Yahudi nüfusunu doyuramaz hâle gelmiştir. Bu da Yahudi nüfusun büyük çoğunluğunun yoksullaşmasına neden olmuştur. Sonuç, hükümetin Yahudilerin ekonomik faaliyetlerine çeşitli kısıtlamalar getirdiği, yaygın Yahudi karşıtı tutumların ve Yahudilerin artan çaresizliğinin karikatürize ettiği bir etnik düşmanlık cadı kazanı olmuştur.

Yahudilerin bu duruma verdiği başlıca tepki, Hasidik* akımın ortaya çıkması olmuştur. Bunu on dokuzuncu yüzyılda Yahudi sorunlarına çözüm olarak siyasi radikalizm ve Siyonizm'de bir araya gelen köktenci ekstremist hareketlerin yükselişi izlemiştir. Doğu Avrupa'daki Yahudi nüfusu, on dokuzuncu yüzyılda Avrupa nüfusları arasında en yüksek doğal artış oranına sahipti. Bu, 1880'lerde yılda 120.000'lik bir doğal artış ve on dokuzuncu yüzyıl boyunca Rus İmparatorluğu'nda bir milyondan altı milyona çıkan genel bir artışı.¹⁰ Antisemitizm ile patlayan Yahudi nüfusun ekonomik sıkıntılarıyla birleşmesi, çeşitli mesihçi hareketlerde-Kabbala'nın etnosentrik mistisizmi, Siyonizm veya Marksist bir siyasi devrim hayali- kurtuluş hayalleri kuran çok sayıda hoşnutsuz Yahudi'nin ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır.

Dinî fanatizm ve mesihçi beklentiler, tarih boyunca Yahudilerin zor zamanlara verdikleri tipik tepkiler olmuştur.¹¹ Örneğin, on sekizinci yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nda Yahudiler arasında "müzmin bir yoksulluk, cehalet ve güvensizlik tablosu"¹² vardı. Bu durum, antisemitizm bağlamında Yahudilerin yukarı doğru hareketliliğini etkili bir şekilde engellemekteydi. Bu olgulara mistizmin yaygınlığı ve Yahudiler arasındaki yüksek doğurganlık oranı da eşlik ediyordu ki bu da şüphesiz sorunları daha da kötüleştirmekteydi.

Doğu Avrupa'daki Yahudi nüfus patlaması, yoksulluk ve Yahudilere siyasi olarak dayatılan kısıtlamalar bağlamında,

* Hasidik Yahudilik veya Hasidizm, on sekizinci yüzyılın sonlarına doğru, günümüzdeki Batı Ukrayna topraklarında Baal Şem Tov tarafından kurulan ve hızla yayılan bir Yahudi dinî gruptur. Günümüzde, bağlı kuruluşların çoğu İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri'ndedir (Wikipedi-Çev.).

⁸ MacDonald 1994/2002, Ch. 5.

⁹ Bkz. MacDonald 1998/2004, ciltsiz baskıya önsöz.

¹⁰ Alderman 1992, 112; Frankel 1981, 103; Lindemann 1991, 28–29, 133–135.

¹¹ E.g., For example, Scholem 1971; MacDonald 1994/2002, Ch. 3.

¹² Lewis 1984, 164.

Doğu Avrupa ve Rusya'da Yahudi radikalizminin devrime kadar genel olarak istikrarı bozucu etkilerinden sorumluydu. Bu koşulların Almanya'da da yayılma etkileri oldu. Orada göçmen Ostjuden'e (Doğu Yahudileri) ve onların yabancı, klancı yöntemlerine karşı olumsuz tutumlar, dönemin antisemitizmine katkıda bulunmuştur.¹³ ABD'de, çok sayıda Yahudi göçmen ve onların torunları tarafından benimsenen radikal siyasi inançlar, zorlu ekonomik ve siyasi koşulların yokluğunda bile devam etmiş ve günümüze kadar ABD siyasi ve kültürel tarihi üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmuştur. Bu inançların sürekliliği Yahudi toplumunun genel siyasi duyarlılığını etkilemiş ve McCarthy döneminin paranoyasından 1960'ların karşı kültür devriminin zaferine kadar Amerikan toplumu üzerinde istikrarı bozucu bir etki yaratmıştır.¹⁴ Çağdaş dünyada, bu dinî köktencilerin torunları İsrail'deki yerleşimci hareketinin ve Siyonist ekstremizmin diğer tezahürlerinin çekirdeğini oluşturmaktadır.

Buradaki hipotez, on dokuzuncu yüzyılda başlayan Yahudi nüfus dinamiklerinin ileriye dönük bir dinamikle sonuçlandığıdır. Yani ekonomik rekabetteki başarı artışı, nüfus artışına yol açmıştır. Bu da Yahudi karşıtlığına yani aşırı Yahudi nüfusa, yoksulluğa, Yahudi karşıtı düşmanlığa ve dış tehdide bir tepki olarak dinî fanatizmin doğmasına neden olmuştur. Bu bakımdan Yahudi nüfusu, kaynak kıtlığı karşısında üremeyi azaltma konusunda uzun bir geçmişe sahip olan Avrupa nüfusunun tam tersi bir anlayışa sahiptir.¹⁵ Bu durum, Yahudi ve Avrupa kültürü arasında genel bir karşıtlık sağlayan bireycilik/kolektivizm boyutu açısından analiz edilebilir.¹⁶ Şöyle ki, bireyciler kendi hayatlarını iyileştirmek için olumsuzluklara tepki olarak üremeyi azaltırken, Yahudilik gibi grup odaklı bir kültür olumsuzluklara grup bağlarını güçlendirerek, karizmatik liderlere yönelerek ve güçlü bir iç grup ve dış grup duygusuna sahip gruplar oluşturarak, mistik, mesihçi ideolojileri benimseyerek ve doğurganlıklarını artırarak tepki verir (bunların hepsi de daha fazla çatışmaya yol açar).

Dinî veya etnik fanatizm ile doğurganlık arasında bir ilişki vardır. Rakip etnik grupların dış tehdit algısına yanıt olarak doğurganlıklarını artırmaları oldukça yaygındır.¹⁷ Etnik aktivistler, gruplarının sayısını artırma ihtiyacına, etnik grupları erken ve sık üremeye teşvik etmek, doğum kontrolünü ve kürtajı yasaklamak, kadınları üreme görevi için serbest bırakmak amacıyla kadın istihdamını kısıtlamak ve mali teşvikler sağlamak da dâhil olmak üzere

çeşitli şekillerde yanıt verirler. Çağdaş dünyada, hem İsrail'deki hem de Diaspora'daki Yahudi aktivistler, Diaspora'daki evlilik tehdidi, İsrail'in komşularıyla savaş tehdidi ve Holokost'tan kaynaklanan Yahudi nüfus kayıplarına bir tepki olarak Yahudi doğurganlığını artırmanın güçlü savunucuları olmuştur. Pro-natalizm*, dinî bir emir olarak Yahudiler için derin bir dinî öneme sahiptir.¹⁸ İsrail'de, dünyadaki en yüksek yapay fertilizasyon kliniği oranının da gösterdiği gibi "ülke çapında bir doğurganlık takıntısı" vardır (her 28.000 vatandaş için bir tane). Bu oran Filistinliler tarafından fazlasıyla karşılanmaktadır. Yahudilerle aynı grup odaklı, kolektivist kültür anlayışından gelen Filistinliler, dünyadaki en yüksek doğum oranına sahiptirler ve karizmatik liderlere, mesihçi dinî ideolojiye ve siyas sorunların çözümü için intihar komandoluğu gibi yöntemlere ilgi duymaktadırlar.¹⁹

1800-1940 yılları arasında Doğu Avrupa'nın karakteristik özelliği olan dinî köktencilik, Yahudilik için demografik bir kaynak olmuştur. Batı'daki Yahudi nüfusları düşük doğurganlığa sahip olma eğiliminde olmuştur. On dokuzuncu yüzyıldan itibaren, "Doğu'daki Yahudi topluluklarından gelen bitmek bilmeyen göçmen akını" olmasaydı, Batı'daki Yahudi nüfusu durağanlaşacak veya azalacaktı.²⁰ Ancak burada önemli olan nokta, bu demografik kaynağın, bu çok yetenekli ve enerjik nüfus içinde modern dünyada yankılanmaya devam eden stres ve gerginlikleri yaratmış olmasıdır.

Bu eğilimler, o zamanlar Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir eyaleti olan on dokuzuncu yüzyıl başlarındaki Galiçya'da sayısal olarak baskın olan Hasidik nüfusa bakarak görülebilir. Benzer olgular, çoğu Rus İmparatorluğu tarafından yönetilen Doğu Avrupa'nın Yidiş dili konuşan, dinî açıdan köktenci kültür bölgesinde de meydana gelmiştir.²¹ On sekizinci yüzyılın sonlarından itibaren, Yahudilerin meyhane işletmesini, ticaret yapmasını ve değirmen kiralamasını engelleyen fermanlar gibi, Yahudi ekonomik faaliyetleri üzerinde kısıtlamalar söz konusu olmuştur. Yahudilerin yaşam alanlarında kısıtlamalar vardı ve Yahudileri, Yahudi olmayanlarla rekabetten uzaklaştırmak için gettolar kurulmuştu. Yahudilere özel vergiler konulmuş, yasal belgelerin Almanca olmasını zorunlu kılmak gibi, Yahudileri asimilasyona zorlayan yasalar çıkartılmıştı. Bu yasalar, genellikle çok az uygulanmış olsa da, toplumun genelindeki Yahudi karşıtlığını

¹³ Aschheim 1982.

¹⁴ MacDonald 1998/2002, especially Ch. 3.

¹⁵ MacDonald 1997, 2002.

* Pro-natalizm, doğumların artırılmasını savunan, insan üremesini destekleyen bir görüştür. Bu görüşü savunanlara göre nüfus, ekonomik, askerî ve siyasi güçtür. Diğer koşullar eşit ise, nüfusun fazla olduğu ülkede emek arzı, üretim kapasitesi, ekonomik güç ve milli gelir daha yüksek olacaktır (Wikipedia, Çev.).

¹⁶ Bkz. MacDonald (1998/2002), 2003.

¹⁷ Bookman 1997; Teitelbaum & Winter 1997; Parsons, 1998; MacDonald, 2000.

¹⁸ Bookman 1997, 89.

¹⁹ Bookman 1997; MacDonald 2000.

²⁰ Vital 1975, 28.

* Zaddik, Hasidik Yahudi cemaatinin din adamına ya da manevi liderine verilen addır (Çev.).

²¹ Aşağıda Mahler 1985'e atıfta bulunmaktadır.

yansıtıyor ve şüphesiz Yahudilerin güvensizliğini artırıyor. Her hâlükârda, Yahudi nüfusunun büyük bir yüzdesi yoksullaşmıştı ve şüphesiz Yahudi karşıtı tutumlar ve yasalar olmasaydı bile bu yoksulluk devam edecekti. Gerçekten de, üç milyondan fazla Yahudi'nin Batı Avrupa ve Yeni Dünya'ya göç etmesi, Yahudi nüfusun büyük bir çoğunluğunun yoksulluğunu gidermeye pek yaramamıştır.

İşte bu atmosferde Hasidizm akımı Doğu Avrupa'da hâkimiyet kurmuştur. Hasidizm, yönetimden gelen tüm asimilasyon baskılarını şiddetle reddetmiştir. Hasidimler Yidiş diline o kadar değer veriyorlardı ki, yirminci yüzyıla kadar Doğu Avrupa Yahudilerinin büyük çoğunluğu, çevrelerinde yaşayan Yahudi olmayanların dillerini konuşmıyordu.²² Kabbala'ya (Yahudi mistiklerinin yazıları), batıl inançlara ve anti-rasyonalizme yönelerek "büyülü ilaçlara, muskalara, şeytan çıkarmalara, şeytani ele geçirmelere (dybbuks), hayaletlere, şeytanlara ve alaycı, yaramaz cinlere" inandılar.²³ Bu yoğun grup içi duyguya karşılık olarak, Yahudi olmayanların "insandan daha az insan" olduğuna dair tutumlar vardı. "Rymanów'lu Mendel'in dediği gibi, 'Yahudi olmayan birinin kalbi yoktur, ancak kalbe benzeyen bir organı vardır.'²⁴ Tüm uluslar yalnızca Yahudi halkı sayesinde var olur: "Erez Yisreal [İsrail toprağı] dünyanın özüdür ve tüm canlılık ondan kaynaklanır."²⁵ Benzer tutumlar çağdaş Yahudi köktencileri ve İsrail'deki yerleşimci hareketi arasında da yaygındır.²⁶

Hasidim, takipçileri tarafından kelimenin tam anlamıyla Tanrı'nın dünyada büründüğü kişi olarak görülen karizmatik bir figür olan zaddic'in* yani rebbe'lerinin şahsına mutlak bir inançla bağlanıyordu. Karizmatik liderlere duyulan ilgi, Yahudi toplumsal örgütlenmesinin temel bir özelliğidir. Bu özellik Yahudi siyasi radikalleri ya da elit Yahudi entelektüelleri kadar köktendinciler arasında da görülür.²⁷ 1903 yılında Galiçya'daki bir sinagogda yaşanan bir sahnenin aşağıdaki anlatımı, cemaatin yoğun duygusallığını ve liderine olan tam bağlılığını tasvir etmektedir:

Sıralar yoktu ve birkaç bin Yahudi bir arada durmuş, rüzgârda sallanan mısırlar gibi dua ediyordu. Haham görüldüğünde ayın başladı. Herkes ona mümkün olduğunca yaklaşmaya çalışıyordu. Haham duaları ince, ağlamaklı bir sesle yönetti. Dinleyicilerde bir tür vecd hâli uyandırıyor gibiydi. Gözlerini kapadılar ve şiddetle sallanmaya başladılar. Yüksek sesle edilen dualar fırtına gibi esiyordu. Bu Yahudileri dua ederken gören herkes, onların yeryüzündeki en dindar insanlar olduklarını düşünürdü.²⁸

Ayinin sonunda, hahama en yakın olanlar onun dokunduğu herhangi bir yiyeceği yemek için yoğun bir istek duyuyorlardı. Balık kılıçları bile takipçileri tarafından kutsal emanet olarak saklanıyordu. Bir başka anlatıda ise "bu kutsal ateşten bir kıvılcım yakalamayı uman adanmışların onu kapmak için canını dişine taktığından" bahsedilmektedir.²⁹ Zaddik o kadar kudret sahibidir ki "Tanrının yaptığı her şeyi zaddik de yapabilir."³⁰

Zaddik'in en önemli görevi, Yahudiler için zenginlik üretmek ve bunu Yahudi olmayanlardan almaktır. Hasidik doktrinine göre, Yahudi olmayanlar iyi şeylere sahip olma avantajına sahiptirler. Ancak

Bu durumu tersine çevirecek olan zaddik'ti. Gerçekten de Opatów'lu R. Meir, vaazlarında şunu tekrarlamaktan asla bıkmamıştır: Zaddik duasını öyle yapmalı ki, yukarıdan aşağıya çektiği bereket inişi sırasında israf olmasın ve "uzaklaşıp gitmesin". Dışarıya, Yahudi olmayanlara gitmesin de esas olarak Yahudilere yani kutsal halka ulaşsın ve sadece onun artığı "diğer taraf" (Şeytan'ın kampı) olan Yahudi olmayanlara aksın.³¹

Zaddiklerin vaazları, sorunlarının kaynağı olarak gördükleri Yahudi olmayanlara karşı intikam ve nefret çağrılarıyla doluydu.

Bu gruplar, son derece otoriter idiler ki bu zaten Yahudi toplumsal örgütlenmesinin bir başka temel özelliğiydi.³² Geleneksel Yahudi toplumlarda hahamlar ve cemaatin diğer elit üyeleri diğer Yahudiler üzerinde olağanüstü bir güce sahiptiler. Kelimenin tam anlamıyla hayat ve memet gücüydü bu. Diğer Yahudilerin yasadışı faaliyetleri hakkında yetkilileri bilgilendiren Yahudiler, gizli haham mahkemelerinin emriyle, kendilerini savunma fırsatı verilmeden tasfiye edildi. Sapkın dinî görüşlerle suçlanan Yahudiler ya dövüldü ya da öldürüldüler. Kitapları ya yakıldı ya da mezarlıklara gömüldü. Bir sapkın öldüğünde, cesedi özel bir cenaze komitesi tarafından dövülüyor, tezek dolu bir arabaya konuluyor ve Yahudi mezarlığının dışına atılıyordu. Yetkililerin gevşek davrandığı yerlerde, farklı Yahudi mezhepleri arasında, genellikle bir kişinin ne tür ayakkabılar giymesi gerektiği gibi önemsiz dinî meseleler yüzünden bile sık sık çetin kavgalar yaşanırdı. 1838'de güneybatı Rusya valisi polisin sinagogları izlemesi için bir direktif yayınladı çünkü "sık sık geride ölü Yahudiler bırakan bir şey oluyordu."³³ Sinagogların girişine yakın hapishaneler vardı ve oralarda mahkûmlar ayın için içeri girerken cemaat tarafından fiziksel tacize uğruyorlardı.

²² Vital 1975, 46.

²³ Mahler 1985, 16.

²⁴ Mahler 1985, 17.

²⁵ Mahler 1985, 17.

²⁶ MacDonald 2003; Shahak & Mezvinsky 1999, 58–60.

²⁷ MacDonald 1998/2002.

²⁸ Ruppın 1971, 69.

²⁹ Mahler 1985 içinde, 8.

³⁰ Mahler 1985 içinde, 249.

³¹ Mahler 1985 içinde, 251.

³² MacDonald 1998/2002.

³³ Shahak & Mezvinsky 1999, 37.

Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, bu gruplar olağanüstü bir dayanışma içindeydiler. Bir hükümet yetkilisinin gözlemine göre, “Hasidimler birbirlerine bedenen ve ruhen bağlıdırlar.”³⁴ Bu dayanışma sadece hahambaşının kişiliğinden ve yukarıda anlatılan güçlü sosyal kontrollerden değil, aynı zamanda yoksulluklarını bir ölçüde hafifleten grup içi yüksek cömertlik düzeylerinden de kaynaklanmaktaydı. Hasidik dayanışmanın yabancılar tarafından tehditkâr addedildiğini söylemeye gerek yok: “Böylesine güçlü bir bağla birleşmiş olan ve üyeleri birbirlerine yardım eden Hasidik mezhebine daha ne kadar tahammül edeceğiz?”³⁵

Hasidizm kısmen Yahudi kitleleri üzerindeki cazibesi, kısmen de rebbelerin güç politikaları sayesinde zafer kazandı ve muhalif hahamlar kovuldu. Böylece on dokuzuncu yüzyılın başlarında Galiçya, Polonya ve Ukrayna’da Yahudilerin büyük çoğunluğu artık Hasidik cemaatlere mensuptu. Onların zaferi, Doğu Avrupa’daki Yahudi Aydınlanmasının (Haskalah) başarısızlığı anlamına geliyordu. Haskalah hareketi, her ne kadar yerel dilleri kullanarak, seküler konularda eğitim alarak ve ayırt edici giyim tarzları benimsemeyerek Yahudi olmayan toplumla daha fazla kaynaşmayı savunsa da diğer şekillerde Yahudiliğe bağlı kalmaya devam etti. Nispeten asimile olmuş bu Yahudiler, Hasidizmi körükleyen ekonomik ve sosyal baskıların dışında kalan zengin tüccarlar ve diğerlerinin bir derece üst tabakasını oluşturuyordu. Bunlar, Hasidik davranışların Yahudi karşıtı tutumlara yol açmasından korktukları için Hasidimleri asimile etme girişimlerinde genellikle yetkililerle iş birliği yaptılar.

Yukarıda belirtildiği gibi, Yahudi cemaatlerinin içsel birliğinin ve psikolojik fanatizminin bir kaynağı da çevredeki Yahudi olmayan nüfusun düşmanlığıydı. Rusya İmparatorluğu’ndaki Yahudiler, onları küçük tüccarlar, araçlar, hancılar, mağaza sahipleri, emlakçılar ve tefecilerden oluşan sömürücü bir sınıf olarak gören Yahudi olmayan tüm sınıflar tarafından nefretle karşılanıyordu.³⁶ Yahudiler “yetkililer ve nüfusun geri kalanı tarafından yabancı, ayrı, sömürücü ve endişe verici derecede üretken bir ulus olarak görülüyordu.”³⁷ 1881’de bu gerilimler Güney ve Güneybatı Rusya’nın pek çok kasabasında Yahudi karşıtı pogromlara dönüştü. Siyonizm’in ilk büyük ölçekli kıpırdanmaları bu bağlamda ortaya çıktı.³⁸ 1881-1884 yılları arasında Rusya İmparatorluğu ve Romanya’da düzinelerce Siyonist grup kuruldu.

Siyasi radikalizm bu dönemde aynı yoğun Yahudi topluluklarından ve aynı nedenlerle ortaya çıkmıştır.³⁹ Siyasi radikalizm genellikle Siyonizm’in mesihçi biçimleriyle, Yahudi milliyetçiliğine ve dinî ve kültürel ayrılıklığa yoğun bağlılıkla bir arada var olmuş ve birçok birey bu fikirlerin çeşitli ve genellikle hızla değişen kombinasyonlarına sahip olmuştur.⁴⁰

Her biri on dokuzuncu yüzyıl Doğu Avrupa’sında tehdit altındaki Yahudi nüfusunun fanatizminden kaynaklanan bu iki akım (siyasi radikalizm ve Siyonizm), modern dünyada yankılanmaya devam etmektedir. Hem İngiltere hem de Amerika’da 1880’den sonra Doğu Avrupa Yahudilerinin göçü, Yahudi cemaatinin siyasi tutumları üzerinde radikal siyaset ve Siyonizm yönünde, genellikle dinî ortodokslukla birleşen dönüştürücü bir etki yaratmıştır.⁴¹ Göçmen Doğu Avrupa Yahudileri, demografik olarak her iki ülkede de daha önce var olan Yahudi cemaatlerini müşkül duruma düşürmüştür. Yerleşik cemaatler, antisemitizmin artması ihtimali nedeniyle, bu akına büyük bir endişeyle tepki göstermişlerdir. Göçmenler arasındaki radikal siyasi fikirlerin ve Siyonizm’in yaygınlığı, mezkûr yerleşik Yahudi cemaatleri tarafından yanlış bulunmuş ve gösterilmiştir.⁴²

Yahudi sorunlarına yönelik Siyonist ve radikal çözümler elbette farklıydı. Radikaller, Yahudilerin içinde bulunduğu durumdan toplumun ekonomik yapısını sorumlu tutuyor ve sosyal ve ekonomik ilişkileri tamamen yeniden yapılandırma amacıyla Yahudi olmayanlara hitap etmeye çalışıyorlardı. (Yahudi olmayanlara hitap etmeye çalışmalarına rağmen, Yahudi radikallerin büyük çoğunluğu çok güçlü bir Yahudi cemaat kimliğine sahipti ve genellikle tamamen Yahudi bir çevrede çalışıyorlardı.⁴³) Siyonistler ise eskiden beri Yahudilerin içinde bulunduğu durumun, Yahudiler ile Yahudi olmayanlar arasındaki amansız çatışmadan kaynaklandığını düşünüyorlardı. İlk Siyonistlerden Moshe Leib Lilienblum, Yahudilerin yerel halklarla rekabet eden yabancılar olduklarını vurgulamıştır: “Bir yabancı ancak misafir olarak bir aileye kabul edilebilir. Evin aslı üyesini rahatsız eden, onunla rekabet eden ya da onu yerinden eden bir misafire, kendini koruma duygusuyla hareket eden diğerleri tarafından derhâl ve öfkeyle statüsü hatırlatılır.”⁴⁴ Daha sonra Theodor Herzl, modern antisemitizmin ana kaynağının, Yahudilerin Yahudi olmayan orta sınıflarla doğrudan ekonomik rekabete girmesi olduğunu savunmuştur. Kaynak rekabetine dayalı antisemitizm rasyoneldi: Herzl “bir çoğunluğun gettoda yeni çıkardıkları ve

³⁴ Mahler 1985 içinde, 21.

³⁵ Mahler 1985 içinde, 21.

³⁶ Bkz. Özet, MacDonald 1998/2004 içinde .

³⁷ Lindemann 1991, 17.

³⁸ Vital 1975, 65ff.

³⁹ Vital 1975, 314.

⁴⁰ Bkz. Frankel 1981.

⁴¹ Alderman 1983, 47ff; MacDonald 1998/2002, Ch. 3.

⁴² Alderman 1983, 60; MacDonald 1998/2004, Ch. 8.

⁴³ MacDonald 1998/2002, Ch. 3; Vital 1975, 313.

⁴⁴ Vital 1975, 117.

eskiden hor gördükleri yabancılar tarafından “boyunduruk altına alınmalarına izin vermelerinin” beklenemeyeceğinde ısrar ediyor ve Antisemitiklerin tamamen haklı olduklarını düşünüyordu”⁴⁵ Almanya’da Siyonistler Weimar dönemindeki antisemitizmi “bir halkın diğer bir halkın kendi kaderini şekillendirme girişimlerine verdiği kaçınılmaz ve haklı bir tepki” olarak analiz etmiştir. Bu, akıl ve iradeden bağımsız içgüdüsel bir tepkiydi ve dolayısıyla Yahudiler de dâhil olmak üzere tüm halklar için ortaklı.”⁴⁶

O dönemde sıklıkla olduğu gibi, Siyonistler Yahudi kardeşlerini ve Yahudi karşıtı tutumların kökenlerini çok daha net bir şekilde anlamışlardı. Üyeleri Doğu Avrupa göçmenleri ve onların soyundan gelenlerden oluşan Amerikan Yahudi Kongresi’nin lideri ve önde gelen bir Siyonist olan Haham Stephen S. Wise, Batı Avrupa Yahudilerini vatansever vatandaşlar gibi görünüp aslında Yahudi milliyetçisi olmaları nedeniyle düzenbazlıkla suçlamıştır: “Eskiden İspanya’da olduğu gibi egemen milliyetin yani egemen dinin maskesini taktılar.”⁴⁷ Wise’in iyi gelişmiş bir çifte sadakat duygusu vardı ve bir keresinde şöyle demişti: “Ben Yahudi inancına sahip bir Amerikan vatandaşı değilim. Ben bir Yahudiyim. Ben bir Amerikalıyım. Hayatımın 63/64’ünde Amerikalıydım ama 4000 yıldır Yahudiyim.”⁴⁸

Batı ülkelerindeki Siyonistler de Yahudi nüfusunun etnosentrik tarafında yer almaktaydılar. Siyonizm, Batı toplumlarının asimilasyoncu baskılarıyla mücadele etmenin bir yolu olarak görülüyordu: “Siyonist ideologlar ve yayıncılar, Doğu’daki zulüm kadar Batı’daki asimilasyonun da Yahudi halkının hayatı için tehdit olduğunu ileri sürdüler.”⁴⁹ Siyonizm, dinî inançtan oldukça bağımsız bir ulusal/etnik Yahudilik kavramsallaştırmasını açıkça kabul etti. Theodore Herzl’in belirttiği gibi, “Biz bir halkız, tek bir halk.”⁵⁰ Siyonist Arthur Hertzberg, “Yahudilerin her çağda esasen bir ulus olduğunu ve... bu ulusun yaşamı için son derece önemli olan diğer tüm faktörlerin, hatta dinin bile esasen araçsal bir değer taşıdığını” belirtmiştir.⁵¹ 1890-1940 döneminde Elias Auerbach, Aron Sandler, Felix Theilhaber ve Ignaz Zollschan da dâhil olmak üzere bir dizi Siyonist ırk bilimci vardı. Siyonist ırk bilimciler, Yahudi evliliklerini sona erdirmeye ve Yahudi ırksal saflığını koruma ihtiyacından dem vuruyorlardı.⁵² Onlara göre Yahudiler ancak bir Yahudi vatanı yaratarak ve Diaspora’nın asimilasyoncu etkilerinden kurtularak kendilerine özgü ırksal miraslarını koruyabilirlerdi.

Örneğin Auerbach, Yahudileri “on dokuzuncu yüzyıldan önce sahip oldukları konuma -siyasi olarak özerk, kültürel olarak bütün ve ırksal olarak saf- geri döndüreceği için Siyonizmi savunmuştur.”⁵³ “Yahudi ırkı sorunu” üzerine yazdığı kitap beş baskı yapan ve hem Yahudi hem de Yahudi olmayan antropologlar tarafından iyi bilinen Zollschan⁵⁴ Houston Stewart Chamberlain’i övmüş ve karışık evlilikler ve asimilasyon tehdidine karşı Yahudi ırksal saflığını korumanın tek yolu olarak Siyonizmi savunmuştur.⁵⁵ Zollschan’ın dünyanın dört bir yanındaki Yahudilerin fenotipik ve dolaylı olarak genetik ortaklığına ilişkin açıklaması çarpıcıdır. O, Yahudi dünyasının her yerinde Aşkenaz, Sefarad ve Doğu Yahudiler arasında aynı Yahudi yüzlerinin görülebileceğini belirtmektedir. Ayrıca, birbirinden oldukça farklı olan bu gruplarda aynı vücut tipleri, kafa şekilleri, cilt, saç ve göz pigmentasyonu karışımına dikkat çekmiştir.⁵⁶

Birçok Siyonist için Yahudi ırkçılığı, Yahudiliğin etnik temelini savunmanın ve desteklemenin ötesine geçerek, ırksal üstünlük fikrini benimsemiştir. Siyonizm’in asimilasyon karşıtı itkiyle tutarlı olarak çok az sayıda Siyonist evlendi ve Martin Buber gibi evlenenler de evliliklerinin daha geniş Siyonist topluluk içinde sorunlu olduğunu gördü.⁵⁷ 1929’da Berlin Yahudi cemaatinin Siyonist liderleri, evlilikleri “soyun ırksal saflığına” yönelik bir tehdit olarak kınamış ve bir Yahudi ulusunun gelişmesi için “soydaşlık ve gönüldaşlık dayanışmasının” ve “yeryüzündeki diğer tüm topluluklara karşı kapalı bir kardeşlik kurma iradesinin” gerekli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir.⁵⁸

Siyonist ırkçılık iddiaları Nasyonal Sosyalist dönemde de devam etti. Orada Nasyonal Sosyalist tutumlarla örtüştü. Daha sonra Amerikan Yahudi Kongresi’nin başkanı olan Alman Yahudisi Joachim Prinz, Hitler’in iktidara gelişini, Yahudiler arasında asimilasyon ve karma evlilikle sonuçlanan Aydınlanma değerlerinin sonunu işaret ettiği için kutlamıştır:

Asimilasyonun yerini yeni bir yasanın almasını istiyoruz: Bu, Yahudi ulusuna ve Yahudi ırkına aidiyetin ilanıdır. Ulusun ve ırkın saflığı ilkesi üzerine inşa edilmiş bir devlet ancak kendi soyuna ait olduğunu beyan eden bir Yahudi tarafından onurlandırılabilir ve saygı görebilir.... Çünkü ancak kendi soyunu ve kendi kanını onurlandıran kişi diğer ulusların ulusal iradesine karşı onurlu bir tutum sergileyebilir.⁵⁹

⁴⁵ Kornberg 1993, 183; Herzl’in günlüğünden iç alıntı.

⁴⁶ Niewyk 1980, 94.

⁴⁷ Frommer 1978 içinde, 118.

⁴⁸ Lilienthal 1953 içinde, 165.

⁴⁹ Endelman 1991, 196.

⁵⁰ Herzl 1970, 76.

⁵¹ Neusner 1987 içinde, 203.

⁵² Efron 1994; Endelman 1991, 196.

⁵³ Efron 1994, 136.

⁵⁴ Efron 1994, 155.

⁵⁵ Gilman 1993, 109; Nicosia 1985, 18.

⁵⁶ Bkz Efron 1994, 158.

⁵⁷ Norden, 1995.

⁵⁸ Niewyk 1980 içinde, 129–130

⁵⁹ Prinz 1934; Shahak 1994 içinde, 71–72; italikler metnin kendisinde.

İrkçi Siyonistlerle onların Yahudi olmayan muadillerinin ortak paydası, Yahudilerin Alman Volksgemeinschaft'ından (halk topluluğu) dışlanmasını içeriyordu.⁶⁰ Nitekim Hitler'in iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra Almanya Siyonist Federasyonu, Alman hükümetine Yahudi sorununa bir çözümün ana hatlarını çizen ve aşağıdaki dikkat çekici ifadeyi içeren bir memorandum sundu. Federasyon, Yahudilerin ulus devlet içinde eritilmesi gerektiği yönündeki Aydınlanma görüşünün

sadece bireyi, yani kan ve tarih bağlarını ya da ruhani alamet-i farikasını göz önünde bulundurmadan boşlukta özgürce asılı duran tek bir insanı tefrik ettiğini bildirdi. Buna göre liberal devlet Yahudilerden Yahudi olmayan çevreye [vaftiz ve karma evlilik yoluyla] asimilasyon talep ediyordu.... Böylece sayısız Yahudi kökenli kişi, Yahudiliğe aidiyetleri görünür hâle gelmeden önemli mevkilere gelme ve Alman kültürünün ve Alman yaşamının temsilcileri olarak öne çıkma şansına sahip oldu. Böylece bugün siyasi tartışmalarda "Almanlığın değerinin düşürülmesi" ya da "Yahudileştirme" olarak adlandırılan durum ortaya çıktı. ...Siyonizm, her şeyden önce anormal bir mesleki model ve kendi geleneğine dayanmayan entelektüel ve ahlaki bir duruşun hatasından oluşan Yahudi durumunun zorluğu konusunda asla yanılmamaktadır.⁶¹

"Riskli bir strateji" olarak siyonizm

Frank Salter'ın terimini kullanacak olursak, Siyonizm riskli bir stratejiydi⁶² çünkü çifte sadakat suçlamalarına yol açıyordu. Çifte sadakat meselesi, Siyonizm tarihi boyunca önemli bir endişe kaynağı olmuştur. Siyonizm'in başlangıcından itibaren, hareketin enerjisinin, sayısının ve nihayetinde liderliğinin büyük çoğunluğu Yahudiliğin Doğu Avrupa'daki kaynaklarından gelmiştir.⁶³ Yirminci yüzyılın ilk on yıllarında, Batı Avrupa ve ABD'deki Yahudi cemaatleri arasında, Batı Avrupa (özellikle Almanya) kökenli eski Yahudi cemaatleri ile Doğu Avrupa'dan yeni gelenleri karşı karşıya getiren derin bir çatışma vardı. Bu çatışmada Doğu Avrupa'dan gelenler sayıca üstünlük sağlayarak, diğerlerini bastırmışlardır.⁶⁴ Dolayısıyla Amerika, İngiltere ve Almanya'da bir dereceye kadar kültürel asimilasyona ve Aydınlanma ideallerine bağlı olan eski Yahudi cemaatleri ile Doğu Avrupa'dan gelip Yidiş dili konuşan göçmenler ve onların siyasi radikalizme, Siyonizme ve/veya dinî köktenliğe bağlılıkları arasındaki çatışma, Yahudi tarihinin önemli bir konusu olmuştur. Eski Yahudi cemaatleri, çifte sadakat suçlamaları nedeniyle, Siyonizm'in antisemitizme yol açacağından ve Yahudilerin sadece bir dinî cemaat

değil, ayrıca bir ulus ve etnik grup olarak da algılanacaklarından endişe duymaktaydılar. İngiltere'de, Balfour Deklarasyonu'nun yayınlanmasından önceki son aşamalarda, Edwin Montagu "[İngiliz kabinesindeki] meslektaşlarına uzun ve duygusal bir konuşma yaptı: Aynı hükümet onun (Montagu'nun) ulusal vatanının Türk topraklarında olduğunu ilan ederse, Hindistan'a yapılacak görev sırasında İngiliz hükümetini nasıl temsil edebilirdi?"⁶⁵ Benzer endişeler ABD'de de dile getirildi. Ancak 1937'ye gelindiğinde Amerikalı Yahudilerin çoğu bir Yahudi devletini savunuyordu ve 1937 Reform Yahudiliğinin Columbus Platformu, bir Filistin vatani fikrini resmen kabul etti ve kısa bir süre sonra da İsrail'deki Yahudiler için siyasi egemenlik fikrini kabul etti.⁶⁶

Birinci Dünya Savaşı sonrası Almanya'sında Reform Yahudiliğinin başlıca hedeflerinden biri, Yahudilerin sadakatsizliği suçlamaları nedeniyle antisemitizm alevlerini körükleyeceği düşünülen Siyonizmi bastırmaktı.⁶⁷ Hitler Kavgam'da, Yahudilerin sadece bir dinî cemaat değil, aynı zamanda etnik bir grup olduklarını savunmuş ve "aralarında Yahudilerin ulusal karakterini keskin bir şekilde teyit eden büyük bir hareket bulunduğunu, bunun da Siyonistler olduğunu" ileri sürmüştür.⁶⁸ Dolayısıyla her ne kadar Hitler, Yahudilerin sadece bir kısmının Siyonist olduğunu ve Siyonizm'in Yahudilerin büyük çoğunluğu tarafından kınandığını düşünmekte ise de, "sözde liberal Yahudilerin Siyonistleri Yahudi olmadıkları için değil, Yahudiliklerini yanlış hatta tehlikeli bir şekilde aşikâr ettikleri için reddettiklerini düşünüyordu. Yani ona göre Yahudiler aslında değişmez bir şekilde tek parçadırlar."⁶⁹

Hitler'in yorumları, Yahudilerin küçük bir azınlığı olan Siyonistlerin o dönemdeki zayıf konumunu yansıtmakla birlikte, aynı zamanda o dönemde Alman Reform hareketinin en büyük korkularının gerçekliğini de gözler önüne sermektedir: Siyonistlerin alenen ifade ettikleri etnosentrik milliyetçiliğin antisemitizmi artıracığı, çünkü Yahudilerin dinî bir cemaat olarak değil, Almanya ile hiçbir bağı olmayan etnik/ulusal bir varlık olarak algılanacağı korkusudur bu. Siyonizm'in yanı sıra Alliance Israélite Universelle (Fransa merkezli) gibi uluslararası Yahudi örgütlerinin varlığı ve devam eden Yahudi kültürel ayrılıkçılığı, on dokuzuncu yüzyılın sonlarından itibaren Alman antisemitizminin önemli kaynakları olmuştur.

Sovyetler Birliği'nde Stalin, İsrail'e karşı "büyük bir coşku" duyan ve İsrail'e göç etmeye çalışan Yahudileri siyasi açıdan güvenilmez addetmiştir; özellikle de İsrail

⁶⁰ Nicosia 1985, 19.

⁶¹ Dawidowicz 1976 içinde, 150–152.

⁶² Salter 2002b.

⁶³ Laqueur 1972; Vital 1975.

⁶⁴ Frommer 1978; Alderman 1983

⁶⁵ Laqueur 1972, 196; ayrıca bkz. John & Hadawi 1970a, 80.

⁶⁶ Laqueur 1972, 546, 549; Wheatcroft 1996, 98–147; The Columbus Platform: "Guiding Principles of Reform Judaism" (1937); Meyer 1988'de yeniden basılmıştır, 389.

⁶⁷ Meyer 1988, 339.

⁶⁸ Hitler 1943, 56.

⁶⁹ Ibid., 57.

devletinin Soğuk Savaş'ta Batı'ya yaklaşmasından ötürü.⁷⁰ 1948'deki savaş sırasında Sovyet Yahudileri İsrail'de savaşmak üzere bir ordu kurmaya çalışmış ve özellikle Golda Meir'in Sovyetler Birliği'ni ziyareti sırasındaki Yahudi coşkusunun ardından İsrail ile Sovyet-Yahudi dayanışmasının pek çok başka tezahürü olmuştur. Stalin, "gönüllülerin iki devletin -tüm işçilerin ana vatani ve tüm Yahudilerin ana vatani- yetkisi altında olmaya psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyordu ki bu onun zihninde kategorik olarak imkânsız bir şeydi."⁷¹ Soğuk Savaş'ın en yoğun döneminde, Stalin'in Sovyet Yahudilerinin Amerika ile bir savaşta Sovyetler Birliği'ne sadık kalmayacağından şüphelendiğine dair bazı göstergeler de vardır; çünkü onların birçoğunun Amerika'da akrabaları vardı.⁷²

ABD'de çifte sadakat sorunu, 1917 Balfour Deklarasyonu ile başlayan Amerikan dış politika çıkarları arasında bir çatışma nedeniyle ortaya çıkmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı, Filistin'de İngiliz himayesinin bölgedeki ticarî çıkarlara zarar vereceğinden ve her hâlükârda Türkiye'yi ya da diğer Orta Doğu devletlerini gücendirmenin Amerika'nın çıkarına olmayacağından endişe etmekteydi.⁷³ Başkan Woodrow Wilson, Dışişleri Bakanlığının tutumuna sempati duymakla birlikte, sonunda başta Louis Brandeis olmak üzere Amerikalı Siyonistler tarafından deklarasyonu onaylamaya ikna edildi; ardından deklarasyon İngilizler tarafından hızla onaylandı.

Çifte sadakat meselesi İngiltere'de de özellikle İşçi Partisi hükümetinin bir Yahudi devletinin kurulmasını desteklemediği İkinci Dünya Savaşı sonrasında gündeme gelmiştir. Birçok İngiliz Yahudi, İngiliz himayesindeki Filistin'de silah ve mülteci kaçakçılığı ve İngiliz kuvvetlerine yönelik Yahudi saldırıları da dâhil olmak üzere, yasadışı faaliyetleri finanse etmek için cömertçe bağışta bulunmuştur.⁷⁴ Bu dönemde Yahudi terörizmine karşı İngiliz kayıpları hayli yüksektir: Geleceğin İsrail Başbakanı Menachem Begin ve arkadaşları tarafından King David Otel'i'nin bombalanması, İngiliz idari personelinden seksen üç kişinin ve halktan beş kişinin ölümüne yol açmıştır. Bu faaliyetler Yahudilere karşı yaygın bir düşmanlığa yol açtı ve İşçi Partisi hükümeti bu dönemde antisemitizmi yasaklamayı kesin bir dille reddetti. 1960'ların sonu ve 1970'lerde Avam Kamarası'nda İşçi Partili milletvekilleri arasında çifte sadakat suçlamaları ortaya çıkmış, bu milletvekillerinden biri "birçok milletvekilinin başka bir ulusa ve başka bir ulusun çıkarlarına olmak üzere ancak çifte sadakat olarak

adlandırabileceğim bir bağlılığa sahip olduğu inkâr edilemez" yorumunda bulunmuştur.⁷⁵

Başkanların, Dışişleri Bakanlığının, Kongre'nin ya da Amerikan halkının Siyonist bir ana vatan fikrine karşı hevesiz bir kararsızlıktan, düpedüz düşmanlığa kadar değişen tutumları 1948'de İsrail'in kurulmasına kadar ve sonrasında da devam etti. Dışişleri Bakanlığında, bölgedeki Amerikan çıkarlarına bir Yahudi yurdunun hizmet etmeyeceği, bunun yerine Sovyetlere karşı petrol ve askerî üslerin güvence altına alınmasına öncelik verilmesi gerektiği görüşü İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da devam etti. Ayrıca böyle bir ana vatanın Arap düşmanlığı nedeniyle gelecek yıllarda istikrarı bozucu bir etki yaratacağından da endişe ediliyordu.⁷⁶ Truman'ın savunma bakanı James Forrestal, "Siyonist emellerde gördüğü [Amerikan çıkarlarına yönelik] tehdidi neredeyse takıntı hâline getirmişti. Onun bu endişesi Dışişleri Bakanlığı ve özellikle de Yakın Doğu Masası tarafından da paylaşılmaktaydı."⁷⁷ 1960 yılında Senato Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Senatör J. William Fulbright, Mısır'ı İsrail'in Süveyş Kanalı'nı kullanmasını kabul etmeye zorlama girişimlerine yanıt olarak şunları söylemiştir: "Öyle görünüyor ki son yıllarda Amerika'ya değil, yabancı devletlere ve gruplara adanmış örgütlerin yükselişine tanık olduk. Bu nedenle, Amerika'nın çıkarına bir dış politika yürütülmesi ciddi şekilde tehlikeye girmiştir."⁷⁸ Truman'ın kendisi de 1948 seçimlerinde Yahudi desteğini alma arzusuyla ve Yahudilerin kendi çıkarları peşindeki miyopluklarına dair yakın zamanda ortaya çıkan kişisel şüphelerine rağmen sonunda Siyonist baskıya boyun eğmiştir.⁷⁹

Siyonist ekstremizm ana akım hâline geliyor

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana uzun bir evrim geçiren Amerikan Yahudi toplumu artık yerleşimci hareketini ve İsrail'deki diğer sağcı oluşumları tamamen desteklemektedir. Siyonistler İkinci Dünya Savaşı sırasında büyük bir ilerleme kaydettiler. Binlerce miting, ünlü konuşmacıların katıldığı akşam yemekleri (sempatik Yahudi olmayanlar için önemli roller de dâhil), mektup yazma kampanyaları, toplantılar, lobi faaliyetleri, gazetelere aleyhte yayın yapmaları için tehditler, propagandanın basında haber olarak yer alması ve politikacılara ve Yahudi olmayan ünlülere destekleri karşılığında para verilmesi gibi faaliyetler düzenleyerek "yüksek sesli diplomasi" yürüttüler.⁸⁰ 1944 yılına gelindiğinde, Yahudi olmayan binlerce dernek

⁷⁰ Schatz 1991, 375n.13.

⁷¹ Vaksberg 1994, 197.

⁷² Rubenstein 1996, 260.

⁷³ Sachar 1992, 256ff.

⁷⁴ Alderman 1983, 129.

⁷⁵ Alderman 1983 içinde, 151.

⁷⁶ Goldmann 1978, 31; Lienthal 1978, 50, 61; Sachar 1992, 580.

⁷⁷ Sachar 1992, 597.

⁷⁸ Cohen 1972 içinde, 325.

⁷⁹ Truman'ın Yahudilere yönelik tutumuyla ilgili olarak bkz. "Harry Truman's Forgotten Diary: 1947 Writings Offer Fresh Insight on the President," Washington Post, 11 Temmuz 2003, s. A1; <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A40678-2003Jul10.html>

⁸⁰ Bendersky 2000, 325.

Siyonizm yanlısı kararlar alacak ve bir Yahudi devletinin kurulmasına iki bakanlık (Dışişleri Bakanlığı ve Savaş Bakanlığı) şiddetle karşı çıkmasına rağmen, hem Cumhuriyetçi hem de Demokrat platformlar, güçlü Siyonizm yanlısı plânlara yapacaktır.⁸¹

1945 yılında yapılan bir anket, Yahudilerin %80,5'inin bir Yahudi devletini desteklediğini, sadece %10,5'inin karşı çıktığını ortaya koymuştur.⁸² Bu durum, İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda Siyonizm'in ABD Yahudi toplumu içinde tamamen ana akım hâline geldiğini göstermektedir. Siyonizm'in zaferi, Holokost bilincinin İsrail'i meşurlaştırıcı bir unsur olarak görülmeye başlamasından çok önce gerçekleşmiştir. (Michael Novick, Holokost'un kültürel bir simge olarak bugünkü statüsüne kavuşmasını 1967 Altı Gün Savaşı'na dayandırmaktadır.⁸³) Demek ki, bir zamanlar radikal olan ve tehlikeli görülen şey (Siyonizm) artık sadece kabul edilmekle kalmamış, aynı zamanda Yahudi kimliğinin merkezi olarak görülmeye başlanmıştır.

1980'lerin sonlarından bu yana Amerikan Yahudi toplumu İsraili siyasi gruplara verdiği destekte eşit davranmamış, İsrail içindeki fanatik unsurları daha çok desteklemiştir. Varlıklı İsraililer ağırlıklı olarak İşçi Partisi'ni desteklerken, Likud ve diğer sağcı partilere mali destek yabancı kaynaklardan, özellikle de varlıklı ABD'li Yahudilerden gelmektedir.⁸⁴ Bu hayırseverlerin desteği Likud'un tutumundaki herhangi bir yumuşama ile tehlikeye girmekte ve destek yerleşimci hareketine gitmektedir. "Örgütlü ABD Yahudilerinin görüşleri şovenist ve militaristtir."⁸⁵

İsrail nüfusunda en radikal, etnosentrik ve saldırgan unsurların artışına doğru bir dönüşüm yaşanmıştır. 1920-1940'larda Vladimir Jabotinsky'nin takipçileri ("Revizyonistler") Siyonist saldırganlığın ve katı ırk milliyetçiliğinin öncüleriydiler. Ancak bir bütün olarak Siyonist hareket içinde bir azınlıktılar. Revizyonizm, on dokuzuncu yüzyıldaki etkili Yahudi entelektüel ve siyasi hareketlerinin tipik birkaç özelliğine sahipti; bu özellikler geleneksel Yahudiliğin diğer biçimleriyle de paylaşılıyordu. Yahudiliğin kendisi ve diğer yirminci yüzyıl Yahudi entelektüel hareketlerine özgü çeşitli hermenötik teoriler gibi, Revizyonizm felsefesi de "kendinden menkul bir Yahudi dünyası yaratan" eksiksiz bir dünya görüşü sunan kapalı bir sistemdi.⁸⁶ Hasidik hareket ve diğer etkili Yahudi entelektüel ve siyasi hareketler gibi, Revizyonizm de karizmatik bir lider figürü etrafında birleşmişti. Öyle ki Jabotinsky neredeyse tanrı muamelesi görecekti: "Herkes onun konuşmasını

bekliyor, destek için ona sarılıyor ve onu tek ve mutlak gerçeğin kaynağı olarak görüyordu."⁸⁷ Güçlü bir "bize karşı onlar" duygusu vardı. Muhafızlar şeytanlaştırıldı: "İletişim tarzı kaba ve zehirliydi; rakibi suçlayarak ve hatta Yahudi halkını ona karşı 'kışkırtarak', rakibin ahlaki açıdan gayrimeşrulaştırılmasını amaçlıyordu."⁸⁸

Jabotinsky, dönemin diğer Siyonist ırk teorisyenlerine benzer bir ırk milliyetçiliği geliştirdi (yukarıya bakınız). O, Yahudilerin bir çöl halkı olarak uzun tarihleri tarafından şekillendirildiğine ve İsrail'in bir Yahudi devleti olarak kurulmasının, Yahudi ırkının dehasını geliştireceğine inanıyordu. "İrkin içinde gömülü olan bu doğal ve temel hasletlerin ortadan kaldırılması imkânsızdır; bunlar toprak ve iklim farklılıkları tarafından sürekli olarak beslenmektedir."⁸⁹

Revizyonistler, bir Yahudi devleti elde etmenin yolu olarak askerî gücü savunuyor ve Trans-Ürdün (1946'da Ürdün ülkesi oldu) dâhil olmak üzere tüm Filistin Mandasını kapsayacak "maksimalist" bir devlet istiyorlardı.⁹⁰ 1940'larda, Menachem Begin liderliğindeki paramiliter kanadı Irgun, King David Oteli'nin bombalanması ve Filistin nüfusunun çoğunun kaçması için terörize edilmesinde önemli bir faktör olan Deir Yasin katliamı da dâhil olmak üzere, 1948'e kadar hem Araplara hem de Filistin Mandasını sürdüren İngiliz güçlerine yönelik terörist faaliyetlerin çoğundan sorumluydu.⁹¹

Zamanla İşçi Partisi'nin etkisi azalmış ve onu 1977'de iktidara gelen ve Jabotinsky'yi yeniden diriltme sürecini başlatan Begin,⁹² Yitzhak Shamir (1948 öncesi bir başka terörist grup olan LEHI'nin [Stern Grubu] komutanı) tarafından temsil edilen Likud Partisi'nin ve aşırı milliyetçiliğin ve şimdi de uzun saldırgan vahşet sicili aşağıda kısaca anlatılan Ariel Sharon hükümetinin yükselişi ve üstünlüğü takip etmiştir. Köktendinciler ve diğer aşırı milliyetçiler 1960'larda nispeten zayıf bir olguyken, 1990'ların sonunda yüzde 25 civarına yükselmiş ve Sharon hükümetinin ayrılmaz bir parçası olmuşlardır. Başka bir deyişle, İsrail içinde daha radikal Siyonistler kazanmıştır. (Noam Chomsky'nin de belirttiği gibi, Batı Şeria üzerindeki egemenliğin korunması konusunda bir fikir birliği vardır; dolayısıyla İsrail siyasi yelpazesinin tamamı agresif bir şekilde yayılmacı olarak görülmelidir.⁹³ Farklılıklar sadece derece farklılıklarıdır).

Jabotinsky ile mevcut İsrail hükümeti arasındaki bağlantılar tesadüfi değildi: İsrail'de Şubat 2001'deki seçimlerden hemen önce Sharon'la yapılan bir röportajda

⁸¹ Ibid., 328; John & Hadawi 1970a, 357.

⁸² Wheatcroft 1996, 226.

⁸³ Novick 1999, 155.

⁸⁴ Shahak 1993.

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ Shavit 1988, 23.

⁸⁷ Shavit 1988, 23.

⁸⁸ Shavit 1988, 80.

⁸⁹ Shavit 1988 içinde, 112.

⁹⁰ John & Hadawi 1970a, 249.

⁹¹ Ibid., 351. John & Hadawi 1970b, 329.

⁹² M. Bruzonsky, "The Mentor Who Shaped Begin's Thinking: Jabotinsky," *Washington Post*, Outlook Section, Sunday, Nov. 16, 1980.

⁹³ Chomsky 1999, 54.

“militan Siyonizm’in ve Şaron’un Likud Partisi’nin manevî babası Vladimir Jabotinsky’nin büyük bir fotoğrafının altında sembolik ve gösterişli bir şekilde oturuyordu. Jabotinsky Nil’den Fırat’a kadar uzanan bir Yahudi devleti çağrısında bulundu. Zayıf Arap devletlerini İsrail’in egemenliğinde parçalara ayırmak için sürekli saldırılar yapmayı savundu. Aslında Şaron’un Lübnan’da yapmaya çalıştığı da buydu. Bu, Ortadoğu’nun geleceği için pek de hayra alâmet bir şey değildi.”⁹⁴

Şaron, 1950’lerde bir Arap köyünün katliama tabi tutulması; 1970’lerde Gazze Şeridi’nin “pasifize edilmesi” (evlerin devasa buldozlerle yıkılması ve Filistinlilerin sınır dışı edilmesi); binlerce sivilin ölümüne ve yüzlerce Filistinli mültecinin katledilmesine neden olan Lübnan’ın işgali ve İsrail’in son Filistin intifadasına verdiği acımasız tepki de dâhil olmak üzere “Araplara karşı acımasız vahşet” içeren uzun bir dizi eylemde yer almıştır.⁹⁵ Lübnan olayını araştırmak üzere kurulan Kahan Komisyonu, Şaron’un katliamdan dolayı olarak sorumlu olduğu sonucuna varmış ve Şaron’un kişisel sorumluluk taşıdığını belirtmiştir.

Şaron hükümetinin niyeti, Filistinlilerin gönüllü olarak ülkeyi terk etmeleri için hayatı onlara zehir etmek ya da bunu başaramazlarsa onları sınır dışı etmektir. İsraili bir akademisyen olan Ran HaCohen, Haziran 2002 itibarıyla durumu şöyle özetlemektedir:

Filistinliler adım adım mülksüzleştirildi ve yerleşimler, askerî kamplar, çevre yolları ve kontrol noktaları ile kuşatıldı ve kapalı bölgelere sıkıştırıldı. Filistin kasabaları, tüm erişim yollarını kapatan tanklar ve silahlı araçlar tarafından kuşatılmış durumda. Batı Şeria köyleri de araçların girişi ve çıkışını engelleyen yol barikatlarıyla yani yaklaşık 6 metre yüksekliğinde, aralarında 100 metre boşluk bulunan, birbirini izleyen üç moloz ve toprak yığınlarıyla çevrili durumda. Yaşlı ya da genç, hasta ya da sağlıklı, hamile ya da değil, köye girip çıkmak isteyen tüm sakinler bu kaygan tümseklerin üzerinden tırmanmak zorunda. Şu anda bu politika, uzun vadeli bürokrasi ile daha da kurumsallaştırılabilecek ölçüde mükemmelleştirilmiş görünüyor: Bu, Apartheid Güney Afrika’sında siyahlara dayatılan “geçiş yasalarından” çok daha kötü bir izin sistemidir.⁹⁶

Yukarıdaki değerlendirmeden bu yana çok az şey değişmiştir. Bu durum, son zamanlarda sadece Filistinlileri çitle çevirmekle kalmayan, aynı zamanda özellikle Kudüs çevresindeki topraklara etkili bir şekilde el konulmasıyla sonuçlanan bir dizi güvenlik duvarının inşasıyla resmîleşmektedir.⁹⁷ Duvar, Filistin köylerini çevrelemekte ve izole

etmekte, mülkleri ve tarım arazilerini sahipleri için erişilemez hâle getirecek şekilde bölmektedir.⁹⁸

Mevcut durum, sadece son elli yılda İsraili liderlerin kritik bir alt kümesinin açıklamalarına ve davranışlarına dikkat edilerek kesinlikle öngörülebilirdi. Bu liderler yine İsrail siyasi yelpazesinin en radikalleri olmuştur. Açık mesaj, İsrail siyasi yelpazesinin önemli bir kesiminin, İsrail devletinin başlangıcından bu yana, Filistinliler aleyhine devleti genişletme yönünde uzun vadeli bir politikaya sahip olduğudur. Yayılmacılık, David Ben-Gurion’un merkezinde yer aldığı İşçi Partisi’nde iyice kökleşmiş, Menachem Begin ve daha yakın zamanda Benjamin Netanyahu ve Ariel Sharon liderliğindeki Likud koalisyonunda daha da merkezî bir rol oynamıştır. Sonuç olarak, mevcut “barışa giden yol haritası” çabalarına rağmen, Filistinlilerin bir devlet kurma umudu neredeyse kalmamıştır. Aslında bu baskı stratejisi bazı Filistinlilerin gönüllü olarak bölgeden ayrılmasına neden olsa da, bir sonraki adım muhtemelen Filistinlilerin zorla sınır dışı edilmesidir (ki İsrail’de sağ görüşlü pek çok kişi bunu savunmaktadır).⁹⁹ Gönüllü göç, İsrail’in “Gazze Şeridi ve Batı Şeria’daki mültecilerin Ürdün’e doğal ve gönüllü göçünü çekecek koşullar yaratması” çağrısında bulunan Başbakan Yitzhak Rabin (İsrail siyasi yelpazesinin daha “liberal” ucunda) de dâhil olmak üzere bazıları tarafından uzun zamandır bir çözüm olarak görülüyordu.¹⁰⁰

İster gönüllü ister zoraki olsun, “nakil” uzun zamandır Herzl, Chaim Weizmann ve Ben-Gurion’a kadar uzanan Siyonist düşüncenin temel temalarından biri olmuştur.¹⁰¹ Ben-Gurion 1937’de günlüğüne şunları yazmıştır: “Arapların öngörülen Yahudi devletinin vadilerinden zorunlu nakili ... bu sonuca Balfour Deklarasyonu’na tutunduğumuz gibi, daha da ötesi Siyonizm’in kendisine tutunduğumuz gibi tutunmalıyız.”¹⁰² Son zamanlarda sınır dışı etmenin önde gelen savunucularından biri, Şaron’un yakın arkadaşı ve İsrail’in Turizm Bakanı ve Ekim 2001’deki suikastına kadar güçlü Güvenlik Kabinesi’nin bir üyesi olan Rehavam Zeevi’dir. Zeevi Filistinlileri “bit” olarak tanımlıyor ve Filistinlilerin İsrail kontrolündeki bölgelerden çıkarılmalarını savunuyordu. Zeevi Filistinlilerin İsrail’de yasadışı olarak yaşadıklarını belirterek, “İsrail vatandaşı olmayanlardan bitlerden kurtulduğumuz gibi kurtulmalıyız. Bu kanserin içimizde yayılmasını engellemeliyiz” demiştir. 1980’lerin ortalarından itibaren önde gelen İsraili

⁹⁴ E. Margolis, “Sharon Won the Battle, but Does It Mean More War?” *Toronto Sun*, Feb. 11, 2001.

⁹⁵ Ibid.

* “Geçiş yasaları”, Apartheid yönetimindeki Güney Afrika’da ve Güney Batı Afrika’da nüfusu ırklara göre ayırmak, bireylerin hareket alanını kısıtlamak ve düşük ücretli göçmen iş gücünü tahsis etmek için tasarlanmış bir iç pasaport sistemi olarak işlev görmekteydi (Wikipedi, Çev.).

⁹⁶ HaCohen 2002.

⁹⁷ Brubacher 2002.

⁹⁸ “U.S. May Punish Israel for Building Fence in W. Bank,” *Los Angeles Times*, August 5, 2003.

⁹⁹ Cockburn 2002.

¹⁰⁰ Chomsky 1999 içinde, 116.

¹⁰¹ Chomsky 1999, 117; Masalha 1992.

¹⁰² Masalha 1992 içinde, 210.

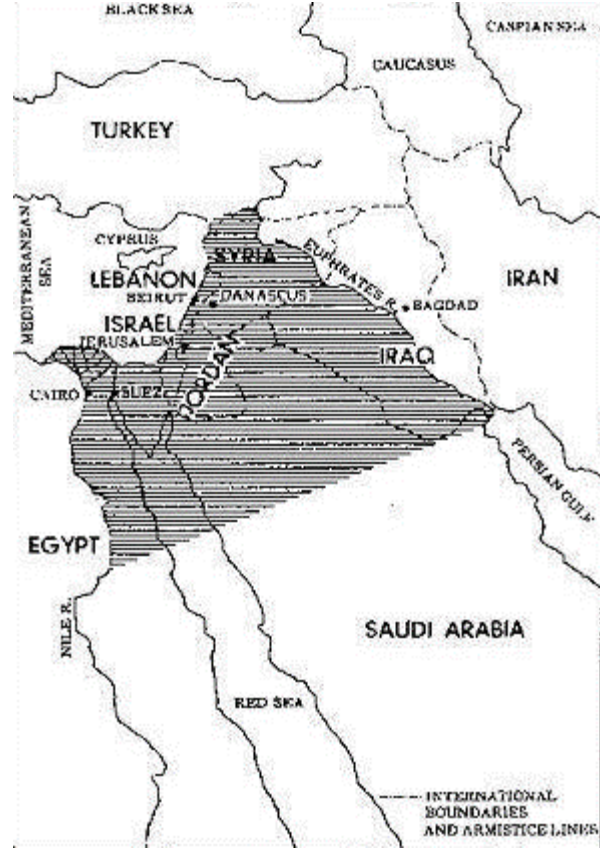
siyasetçilerin Batı Şeria'daki işgal altındaki topraklardan "Yahudiye ve Samiriye" olarak bahsettiğine dair pek çok örnek bulunmaktadır.¹⁰³

Mesele şu ki, Yahudi siyasi yelpazesinin en uç noktalarında başlayan hareketler, sonunda tüm süreci yönlendirir hâle geliyor. Böylece sonunda sadece Amerikalı Yahudiler değil, İsrail yanlısı Yahudi olmayan politikacılar da eskiden Yahudi toplumu içindeki aşırı uçlara mahsus olan söylemleri dillendirir hâle geliyor. 2003 yılında, Batı Şeria ve Gazze'de Filistinlilerin kökünü kazımaya niyetli fanatik köktendinciler ve silahlı bağnazlarla dolu yüzden fazla İsrail yerleşiminin bulunduğu bir dönemde, 1950'lerde İsrail başbakanı olan Moshe Sharett'in sınır yerleşimlerinin iyi silahlanmış eski askerlerden -İsrail'in sınırlarını genişletmeye niyetli aşırı uçlardan- oluşmasından endişe ettiği ortaya çıkmaktadır. 1948'deki ateşkes anlaşmasının hemen ardından, bazen ordu içinde bazen de yeni ortaya çıkan yerleşimci hareketi içinde yer alan İsraili fanatikler, İsrail'in komşularına yönelik uzun bir provokasyon dizisine başladı.¹⁰⁴ İsrail ordusunun (Ariel Şaron liderliğinde) 1953'te Kibya'da evleri yıkan ve sivilleri öldüren operasyonu daha geniş bir planın parçasıydı: "Bölgedeki gerilim ne kadar güçlü olursa, Arap nüfusunun morali ne kadar bozulursa ve Arap rejimleri ne kadar istikrarsızlaşır, Filistinli mültecilerin sınıra yakın yerlerden Arap dünyasının içlerine taşınması için baskılar o kadar güçlü olur ve bir sonraki savaşın hazırlanması için o kadar iyi olur."¹⁰⁵ Ordu zaman zaman zaman Başbakan Sharett'in bilgisi dışında provokatif eylemlere girişti.¹⁰⁶ Bunun bir örneği, İsrail'in ilk başbakanı David Ben-Gurion'un 1955'te Gazze'de Arapların katledilmesiyle sonuçlanan bir baskını yönetmesiydi. Amerikalı bir Yahudi tarafından yaptıklarıyla yüzleştirildiğinde Ben-Gurion "ayağa kalktı. İncil'den fırlamış öfkeli bir peygambere benziyordu ve yüzü kıpkırmızı olmuştu. 'Hiç kimsenin, Amerikalı Yahudilerin ya da bir başkasının, halkımın güvenliğini sağlamak için ne yapmam gerektiğini söylemesine izin vermeyeceğim' diye bağırıldı."¹⁰⁷

Batı Şeria'yı işgal savaşı 1967'ye kadar gerçekleşmedi, ancak Sharett İsrail ordusunun 1953'ten itibaren Batı Şeria'yı işgal etme planlarını anlatıyor. 1948-1967 yılları arasındaki dönem boyunca İsrail sağının "en önemli ve ısrarlı suçlamalarından bazıları", İşçi Partisi ağırlıklı hükümetlerin Filistin'in bölünmesini kabul ettiği ve 1948 savaşı sırasında "Filistin sınırlarını ortadan kaldırmaya" çalışmadığı yönündeydi.¹⁰⁸ Doğu Kudüs'ün ilhaki ve Batı Şeria'nın yerleşime açılması 1967 savaşından hemen sonra başladı ki bu tam da bunun bir fetih savaşı olduğu varsayımıyla

beklenen şeydi. 1977'de iktidara geldiğinde yerleşim sürecini hızlandıran Menachem Begin, "Haziran 1967'de yine bir seçeneğimiz vardı. Mısır Ordusu'nun Sina'ya yaklaşması [Mısır Devlet Başkanı] Nasır'ın gerçekten bize saldırmak üzere olduğunu kanıtlamaz. Kendimize karşı dürüst olmalıyız. Saldırma kararını biz verdik."¹⁰⁹

İbrahim'e Vaat Edilen Topraklar Yaratılış 15: 18-20

Yahudi radikallerinin günü idare etme eğilimi göz önüne alındığında, şu anda var olan en radikal Siyonist kesimi tanımlamaya değer. Radikal Siyonistler arasında Tanrı'nın İbrahim ile yaptığı antlaşmayı yansıtan çok daha büyük bir İsrail tasavvuru yaygındır. Siyonizm'in kurucusu Theodor Herzl, Yahudi devletinin alanının şu şekilde genişlediğini savunmuştur: "Mısır'dan Fırat'a kadar."¹¹⁰ Bu, Tanrı'nın İbrahim'le Yaratılış 15: 18-20 ve Yeşu 1 3-4'te yaptığı antlaşmayı yansıtmaktadır: "Nil Nehri'nden büyük Fırat Nehri'ne kadar olan bu toprakları, Kenitlerin, Kenizitlerin, Kadmonitlerin, Hititlerin, Perizzitlerin, Rephaimlerin, Amoritlerin, Kenanlıların, Girgaşitlerin ve Jebusitlerin ülkesini senin soyuna veriyorum." Siyonizm'in nihai amaçlarının esnekliği Ben-Gurion'un 1936'da yaptığı şu yorumda da görülebilir:

¹⁰³ Aruri 1986

¹⁰⁴ Chomsky 1999, 101.

¹⁰⁵ Rokach 1986.

¹⁰⁶ Wheatcroft 1996, 249.

¹⁰⁷ Findley 1989 içinde, 277.

¹⁰⁸ Shavit 1988, 243.

¹⁰⁹ Chomsky 1999, 100; ayrıca bkz. <http://www.cactus48.com/truth.html>.

¹¹⁰ Chomsky 1999, 100; ayrıca bkz. <http://www.cactus48.com/truth.html>.

[Filistin Mandasının] bölünmesinin kabulü bizi Transjordan'dan [yani modern Ürdün devletinden] vazgeçmeye zorlayamaz; hiç kimse başkasından vizyonundan vazgeçmesini isteyemez. Bugün belirlenen sınırlar içerisinde bir devleti kabul edeceğiz. Siyonist tutkuların sınırı sadece Yahudi halkının meselesidir ve hiçbir dış faktör bu hudutları tahdit edemez.¹¹¹

Ben-Gurion'un "Siyonist tutkuların sınırı" vizyonu Güney Lübnan, Güney Suriye, Ürdün'ün tamamı ve Sina'yı içeriyordu.¹¹² (1956'da Sina'yı işgal ettikten sonra Ben-Gurion Knesset'e "Ordumuz Mısır topraklarını ihlâl etmedi.... Operasyonlarımız sadece Sina Yarımadası ile sınırlıydı" sözünü¹¹³ ya da Golda Meir'in İsrail'in sınırlarının "haritadaki bir çizgiden ibaret olmayıp, Yahudilerin yaşadığı her yer olduğu"¹¹⁴ yönündeki açıklamasını düşünün.

Bu görüşler bugün İsrail'de gündemi belirleyen aşırı Siyonistler, özellikle de köktendinci ve yerleşimci hareketleri (bilhassa Gush Emunim) arasında yaygındır. Bu hareketlerle ilişkisi olan meşhur bir haham şöyle demiştir: "Savaş pahasına da olsa bu topraklarda yaşamalıyız. Dahası, barış olsa bile, [toprağı] fethetmek için kurtuluş savaşları başlatmalıyız."¹¹⁵ Gerçekten de Israel Shahak ve Norton Mezvinsky'ye göre, "Gush Emunim'in güç ve kontrole sahip olması hâlinde, amacına ulaşmak için savaşta nükleer silah kullanacağını varsaymak akla aykırı değildir."¹¹⁶ Bu "Büyük İsrail" imajı Müslüman dünyasındaki aktivistlerin de zihnindedir. Örneğin Usame bin Ladin 1998 yılında verdiği bir röportajda şunları söylemiştir,

Batılı güçlerin [Suudi Arabistan'daki] sembolik varlığının ardında bir sebebin olduğunu biliyoruz. Bu sebep, Yahudi ve Siyonistlerin Büyük İsrail olarak adlandırılan bölgeyi genişletme planlarını desteklemektir.... Varlıklarının tek bir anlamı vardır, o da Büyük İsrail'in önemli bir parçası hâline getirmeyi planladıkları Arap Yarımadası üzerinde tam kontrol sağlamak için Hristiyan kardeşlerine ihtiyaç duyan Filistin'deki Yahudilere destek sunmaktır.¹¹⁷

Özetlemek gerekirse: Bir asır önce Siyonizm, Diaspora Yahudiliği içinde bir azınlık hareketiydi ve Batı'daki baskın asimilasyoncu Yahudiler, en azından kısmen Siyonizm'in çağlar boyunca güçlü bir anti-Semitizm kaynağı olan eski çifte sadakat sorununu gündeme getirmesi nedeniyle buna karşı çıkıyorlardı. Yahudilerin büyük çoğunluğu sonunda Siyonist oldu; öyle ki artık Diaspora Yahudileri sadece Siyonist olmakla kalmamakta, İsrail içindeki en fanatik unsurların da vazgeçilmez destekçileri olmaktadır. İsrail içinde de radikaller galip geldi ve devlet, Moshe

Sharett geleneğindeki ılımlıların etkisinin uzak bir anı olduğu noktaya evrildi. Fanatikler sınırları zorlamaya devam ederek diğer Yahudileri ya kendi gündemlerine uymaya ya da Yahudi toplumunun bir parçası olmaktan vazgeçmeye zorluyor. Kısa bir süre öncesine kadar İsrail'i desteklediğini söyleyen ancak iskândan nefret eden Amerikalı Yahudilerle konuşmak yaygındı. Artık Yahudiler arasında bu tür konuşmalar bir anakronizmdir; çünkü İsrail'i desteklemek iskânî desteklemeyi gerektirir. Bu tür konuşmalar için tek sığınak, Israel Shamir¹¹⁸ ve çok daha az ölçüde Michael Lerner'in Tikkun'u gibi İsrail'in giderek izole olan Yahudi eleştirmenleridir.¹¹⁹ Siyonizm'in yörüngesi, azınlık içinde azınlık olmaktan ABD Kongresi'ne, oradan yürütme organına ve nihayet tüm ABD dış politika aygıtına hâkim olmaya kadar yükselmiştir.

İsrail'in Batı Şeria'daki işgali ve geniş çaplı iskânı, İsrail'e karşı terör tarzı bir şiddet dalgası başlattığından, Yahudiler İsrail'in tehdit altında olduğunu düşünmektedirler. Kendini adanmış her grupta olduğu gibi, cemaate yönelik tehdit algılandığında, Yahudiliğe bağlılık artar. Diaspora Yahudilerinin son şiddet olaylarına tipik tepkisi Yahudi kimliğinden vazgeçmek değil, Şaron hükümetini güçlü bir şekilde desteklemek ve eylemlerini rasyonalize etmek olmuştur. Bu genel olarak Yahudi tarihinin tipik bir örneğidir. Örneğin 1967 ve 1973 savaşları sırasında İsrail'e verilen destekte büyük artışlar olmuş ve Amerikalı Yahudiler arasında Yahudi kimliği güçlenmiştir: Önde gelen bir Siyonist olan Arthur Hertzberg şöyle yazmıştır: "Amerikan Yahudilerinin krize verdiği ani tepki herkesin öngörebileceğinden çok daha yoğun ve yaygındı. Pek çok Yahudi İsrail'e yönelik ciddi bir tehlikenin diğer her şeyi dışlayacak şekilde düşünce ve duygularına hâkim olabileceğine asla inanmazdı."¹²⁰ Aynı şey şimdi de yaşanıyor. İsrail'in mevcut durumuna verilen tipik tepki, Yahudilerin kendilerini İsrail'le daha da güçlü bir şekilde özdeşleştirmeleri ve İsrail'i eleştiren ya da Filistinlilerin taleplerini herhangi bir şekilde destekleyen Yahudileri dışlamalarıdır.

Kriz zamanlarındaki bu "bayrak etrafında toplanma" etnosentrizm psikolojisine çok iyi uymaktadır: Saldırı altındayken gruplar daha birleşik ve sınırları konusunda daha bilinçli hâle gelir ve dış gruba dair olumsuz stereotipler oluşturma eğilimleri artar. Bu durum Yahudi tarihi boyunca yaşanmıştır.¹²¹

Birçok yorumcu Şaron hükümeti döneminde Filistinlilerle çatışmalar tırmanırken Yahudi solundaki boşluğa

¹¹¹ Herzl 1960, 711.

¹¹² Chomsky 1999, 161; ayrıca bkz. <http://www.cactus48.com/truth.html>.

¹¹³ Chomsky 1999, 161; ayrıca bkz. <http://www.cactus48.com/truth.html>.

¹¹⁴ Chomsky 1999 içinde, 50.

¹¹⁵ Shahak & Mezvinsky 1999 içinde, 73.

¹¹⁶ Ibid., 73.

¹¹⁷ <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/binladen/who/interview.html>

¹¹⁸ <http://www.israelshamir.net/>

¹¹⁹ <http://www.israelshamir.net/> ; <http://www.tikkun.com/>

¹²⁰ Hertzberg 1979, 210.

¹²¹ MacDonald 1998a, Ch. 1.

dikkat çekmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi, 1980’lerde yapılan anketler ABD’deki Yahudilerin yarısının Batı Şeria’daki yerleşimlere karşı olduğunu ve bir Filistin devletini desteklediğini ortaya koyuyordu.¹²² Mevcut ortamda bu tür duygular hızla azaldı:

Manhattan’ın Yukarı Batı Yakası’ndaki ilerici bir sinagogda Haham Rolando Matalo, uzun zamandır Filistinlilerin insan haklarına verdiği destek ile kuşatma altındaki İsrail’e verdiği destek arasında kalmıştır. Matalo.... “Solda kesin bir boşluk var” dedi. Pek çok Amerikalı Yahudi lider İsrail’in içinde bulunduğu olağanüstü hâlin ve dünya genelinde artan antisemitizm belirtilerinin buradaki inananları 1967 ve 1973 savaşlarından bu yana görülmemiş bir şekilde birleştirdiğini söylüyor.... Bu duygular gidip geliyor ama şu anda kabileliğe doğru meylediyorlar.¹²³

Asıl işgalcinin İsrail olmasına ve Filistinlilerin İsrailileri öldürdüğünden çok daha fazla Filistinliyi İsrail’in öldürmüş olmasına rağmen, yukarıdaki makalenin yazarı Josh Getlin’in, İsrail’i “kuşatma altında” göstermesi dikkat çekicidir.

Los Angeles’taki Simon Wiesenthal Merkezi’nin dekanı ve kurucusu Haham Martin Hier.... “Modern tarihte Yahudilerin kendilerini bu kadar savunmasız hissettikleri bir dönem hatırlamıyorum” dedi. Merkez bu hafta, “İsrail yaşam savaşı veriyor” diyen ve Amerikalı Yahudileri dünya çapında hükümet liderleri ve medya kuruluşlarıyla temasa geçmeye çağıran 600.000 “eyleme çağrı” broşürü postalayacak.... Güney Kaliforniya Hahamlar Kurulu Başkan Yardımcısı Haham Mark Diamond, Batı Şeria işgali ve Filistinlilerin Cenin mülteci kampına yapılan saldırıyla ilgili tartışmaların “İsrail’in bize ihtiyacı olduğu, dünya Yahudiliğinin bize ihtiyacı olduğu ve bunun bizim uyanış çağrımız olduğu yönündeki güçlü duygunun” gölgesinde kaldığını söyledi. Son haftalarda sinagog üyelerinden gelen ve yardım için ne yapabileceklerini ya da nereye çek gönderebileceklerini soran çok sayıda telefonda bunaldığını söyledi.... Kendisini İsrail’in tutkulu bir destekçisi olarak tanımlayan Brooklyn, N. Y.’li iş adamı Victor Nye, “Daha önce barış görüşmeleri konusunda ılımlı davranan Amerikalı dostlarım var, ama onlar şimdi şöyle düşünüyorlar: ‘Hayati tehlikemiz var, o hâlde Filistinlilerin hepsini yok edelim’” dedi.

Bu atmosferde, muhalif Yahudiler vatan haini olarak görülmemekte ve liberal Yahudiler İsrail’i eleştirdikleri için Yahudi toplumundan dışlanacaklarına dair büyük bir endişe duymaktadırlar.¹²⁴ Bu olgu yeni değildir. 1982’de Lübnan’ın işgali sırasında Washington Post’tan Richard Cohen Begin hükümetini eleştirdiği için Yahudiler tarafından protesto yağmuruna tutulmuştu. “Burada muhalefet etmek,

ihanet etmek anlamına geliyor (bu ihanet bir devlete ya da bir ideale (Siyonizm) değil, bir halka karşı yapılmış sayılıyor). İsrail için en iyisinin ne olduğunu sadece oradaki hükümetin bilebileceği görüşünü benimsemek ve bu görüş etrafında birleşik bir cephe oluşturmak için muazzam bir baskı var.”¹²⁵ Aynı dönemde, Nat Hentoff Village Voice’ta şunları belirtmiştir: “Amerikan Yahudi Komitesi ve Amerikan Yahudi Kongresi’nde çalışan ve kendi zamanlarında bile İsrail’in adaletsizliğine karşı seslerini çıkaramadıkları için acı çeken çalışanlar tanıyorum. Konuşmuyorlar, çünkü konuşurlarsa kovulacaklarını düşünüyorlar.”¹²⁶

Filistinlilerle barıştan yana olan Yahudilerin savunmaya geçtiği gerçeğini yansıttırcasına, İsrail’i eleştiren kuruluşlara verilen fonlar azaldı. Aşağıda Tikkun’un web sitesinde editörü Michael Lerner tarafından yayınlanan bir not yer almaktadır:

TIKKUN Dergisi’nin başı dertte; çünkü Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkı konusunda ısrarcı olmaya devam ettik. Yıllardır işgalin sona erdirilmesi ve İsrail yerleşimlerinin kaldırılması çağrısında bulduk. Filistin halkını Martin Luther King, Jr., Nelson Mandela ve Gandhi’yi örnek almaya çağırdık ve İsrail’e karşı terörizmi eleştirdik ve İsrail’in güvenlik hakkı konusunda ısrar ettik. Ama aynı zamanda İsrail’in ev yıkmalarını, işkencelerini ve toprak gasplarını da eleştirdik. Yıllarca büyük destek gördük. Ancak geçtiğimiz Eylül ayında İntifada II başladığından beri birçok Yahudi bizi desteklemeyi bıraktı ve biz de abonelerimizi ve bağışçılarımızı kaybettik. Bize yardım etmeyi düşünür müsünüz?”¹²⁷

İsrail konusunda “yumuşak” davranan Yahudilerin Yahudi cemaatinin dışına itildiğine dair bir başka işaret de Philip Weiss tarafından kaleme alınan bir makedir.¹²⁸

Liberal Amerikan Yahudilerinin bağımsız bir duruş sergilemeyi reddetmesi Amerikan solunu çaresiz bırakmıştır. Amerikan liberalizmi her zaman Yahudilerden güç almıştır. Demokrat Parti’ye en büyük katkısı sağlayanlar arasında yer almışlar; siyahların ve kadınların ilerlemesinden ifade özgürlüğüne kadar pek çok sosyal adalet sorununa özel bir bakış açısı getirmişlerdir. Çok kültürlülüğü teşvik etmişlerdir.... Yahudiler için dünyayla ve Filistinlilerle ilişkileri hakkında düşünürken, Holokost temel referans çerçevesi olmaya devam ediyor. Birkaç ay önce İsrail’deki bir arkadaşımın arkadaşından son otobüs bombalama olayıyla ilgili bir e-posta aldım. Başlık “Hepimizi öldürecekler” şeklindeydi. (İsrail’in dünyanın en büyük ordularından birine sahip olması ve İsraililerden çok daha fazla Filistinlinin ölmüş olması önemli değil). Bir keresinde liberal bir gazeteci arkadaşımın Amerikalıların, tıpkı bir kuşak önce müesses nizamın WASP kültürünü incelediğimiz gibi, Amerikan iktidar yapısındaki Yahudi

¹²² Findley 1989, 265.

¹²³ Getlin 2002.

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ Findley 1989 içinde, 269.

¹²⁶ Findley 1989 içinde, 271.

¹²⁷ <http://www.tikkun.com>, September 2002.

¹²⁸ Weiss 2002.

başarısını içeren konuları tartışmaya hakları olduğunu söylediğimde bana şöyle demişti: “Bu konuşmanın nereden bittiğini biliyoruz: Auschwitz fırınlarında.”

Yahudi etnosentrizmi ve grup bağlılığı nedeniyle, Yahudilerin öldürülmesine ilişkin hikâyeler, vahşi bir işgale verilen bir yanıtın ziyade, başka bir Holokost’un ve Yahudi halkının yok oluşunun habercisi olarak görülüyor.

Aynı şey, Yahudilerin Kanadalıların İsrail’e verdiği desteğin azalmasından endişe ettiği Kanada’da da yaşanıyor. Kanada Yahudi Kongresi’nin ulusal başkanı Keith Landy, “Geçtiğimiz üç yıl Kanada’daki ve dünyadaki Yahudiler için olağanüstü zor geçti” dedi. “Her Yahudi kendini bir şekilde saldırı altında hissetti.”¹²⁹ Buna yanıt olarak, aralarında en ünlüsü CanWest Global Communications Corp. yönetim kurulu başkanı Israel Asper’in de bulunduğu, kendilerini İsrail’e adanmış zengin Yahudilerin aktivizmi arttı. Asper, medya imparatorluğunu Likud yanlısı politikaları desteklemek için kullanmış ve güçlü İsrail yanlısı yayın politikalarından sapan gazetecileri cezalandırmıştır.¹³⁰ Bu aktivistlerin çabaları, Yahudi örgütlerini İsrail-Filistin çatışması konusunda “şahin” tutumlar arkasında birleştirmeyi amaçlamaktadır. Kanada-İsrail Komitesi ve Kanada Yahudi Kongresi gibi eski Yahudi örgütleri, şahin tutumuna daha az bağlı olan Yahudileri dışlamak üzere yeniden biçimlendirilecek, yoksa varlıklarına son verilecektir.

SONUÇ

Tüm bunların altında yatan önemli mekanizma, sosyal psikologlar tarafından iyi analiz edilmiş bir olgudur: Kriz zamanlarında bir bayrak altında toplanma temayülü. Buna göre, kaynak rekabeti veya başka tehdit algılamalarında, grup özdeşleşme süreçleri abartılı hâle gelmektedir.¹³¹ Bu olgu, evrimsel bakış açısıyla son derece uyumludur.¹³² 1967’deki Altı Gün Savaşı’ndan 1990’ların ve yeni milenyumun bitmek bilmeyen krizlerine kadar İsrail’de kriz algılarına tepki olarak Amerikalı Yahudiler arasında gördüğümüz gibi, dış tehdit algısı, iç bölünmeleri azaltmakta ve grup içi üyeler arasında ortak çıkar algılarını en üst düzeye çıkarmaktadır.¹³³ Yahudi cemaatler de tehdit algısına mesihçi ideolojiler geliştirerek, karizmatik liderler etrafında toplanarak ve muhalifleri cemaatten ihraç ederek tepki vermektedirler. Geleneksel olarak bu, Hasi-dim’de olduğu gibi dinî köktencilik biçimini almıştır. Ancak modern dünyada bu eğilimler sol radikalizm, Siyonizm ve diğer Yahudi entelektüel ve siyasi hareketlerinin çeşitli

formlarında da kendini göstermiştir.¹³⁴ Yahudi tarihi boyunca bu kuşatma zihniyeti Yahudiler ve Yahudi olmayanlar arasındaki çatışmayı arttırma eğiliminde olmuştur. On dokuzuncu yüzyıl Doğu Avrupa’sındaki yoğun etnik çatışma bağlamında, çatışma Yahudi nüfusundaki muazzam artışla daha da şiddetlenmiştir.

Ve her durumda, bu sürecin liderleri daha etnosentrik, kendini adanmış Yahudilerdir. Yahudi davasına bağlı yapanlar, mitinglere katılanlar, mektup yazarlar, aktivist örgütlere katılanlar ve onları destekleyenler de onlardır. Forward’ın editörü J. J. Goldberg’in belirttiği gibi, kendilerini güvercin olarak tanımlayan Yahudiler, İsrail konusunda kendilerini şahin olarak tanımlayanlardan çok daha az güçlü hissediyorlar. “Yahudi liberaller Sierra Fund’a bağlı yapıyorlar. Yahudi muhafazakârlar her zaman Yahudi’dir. Bütün mesele bu. İyi olarak tanımlanan şey altı milyon Amerikalı Yahudi’nin değil, 50 Yahudi örgütünün iyi olduğunu düşündüğü şeydir.”¹³⁵ Başka bir deyişle, Yahudi cemaatinin en radikal, en kararlı unsurları tüm cemaatin yönünü belirlemektedir.

Hızla Avrupalı olmayan bir toplumda yaşayan bir Avrupalı olarak, Jabotinsky’nin yirminci yüzyılın başlarında gözlemlediği yerli Slav halklarına duyduğu kıskançlığı anlayabiliyorum:

Onlara gıpta ile bakıyorum. Bu tamamen organik duyguyu hiç tanımadım ve muhtemelen hiçbir zaman da tanımayacağım: Yani her şeyin birlikte aktığı, geçmişin ve bugünün, efsanenin ve umutların, bireysel ve tarihsel olanın bu kadar birleşik ve tekil olduğu bir ana vatan duygusunu.¹³⁶

Uygur ya da ilkel her ulus, toprağını sonsuza dek tek toprak sahibi olarak kalmak istediği ulusal evi olarak görür. Böyle bir ulus asla yeni toprak sahiplerine ve hatta ortaklığa razı olmayacaktır.¹³⁷

Sadece ABD’de değil, başka yerlerde de pek çok Avrupalının yaşadığı sıkıntının temelinde, hızla kaybolan bu tarihsel köklülük duygusunun hatırası ve yaklaşan mülksüzleştirme duygusu yatmaktadır. Siyonizm’in zaferi, Herzl’in tahayyülünden İsrail devletinin kuruluşuna kadar sadece elli yıl sürdü. Jabotinsky gibi insanları motive eden Siyonizm’in odağındaki güçlü etnosentrizmi görmezden gelme eğilimi vardır. Yirminci yüzyıl boyunca Avrupalılar arasındaki etnosentrizmin kırılğan kalıntılarını patolojik hâle getirmeye ve kriminalize etmeye

¹²⁹ O. Ross, 2003. Power struggle crisis worries Jewish groups. *Toronto Star*, October 4, 2003. http://www.thestar.com/NASApp/cs/ContentServer?pagename=thestar/Layout/Article_Type1&c=Article&cid=1065219009151&call_pageid=968332188492&col=968793972154

¹³⁰ Bkz. MacDonald, 2003.

¹³¹ Hogg & Abrams 1987; Hewstone, Rubin & Willis 2002.

¹³² MacDonald 1998a.

¹³³ Alexander 1979.

¹³⁴ MacDonald 1998b/2002.

¹³⁵ Massing 2002 içinde.

¹³⁶ Shavit 1988 içinde, 116.

¹³⁷ Wheatcroft 1996 içinde, 207

kendini adanmış olan Amerikan Yahudi toplumu açısından bu özellikle böyledir.¹³⁸

Ama sonuç olarak Siyonistler başarılı oldular. Etnik çıkarlarının aracı olacak bir devlet kurma hayallerini gerçekleştirmek için gerekli her türlü yola başvurmaya hazır çok sayıda derin etnosentrik Yahudi olmasaydı, İsrail devlet hâline gelemezdi. Aralarında Jabotinsky, Begin, Shamir, Sharon gibi en radikal olanlar ve onların destekçileri olmasaydı -ki bu grup şu anda organize Amerikan Yahudi cemaatinin tamamını kapsamaktadır- bu devlet kurulamazdı. Avrupalıların yaklaşmakta olan mülksüzleştirilmesinden ancak Avrupalıların siyasi sınıfı arasında bu tür insanlar bulunabilirse kaçınılabilecektir.

Bu dizinin son makalesinde, Yahudi entelektüel ve siyasi hareketi olarak neo-muhafazakârlık tartışılacaktır. Makalenin ana teması, Yahudi neo-muhafazakârların,

tüm Yahudi toplumunun yönünü belirleyen mevcut radikaller olduklarıdır.

Kevin MacDonald, California State University-Long Beach'te Psikoloji Profesörüdür ve evrimsel bir strateji olarak Yahudilik üzerine üç kitaptan [A People That Shall Dwell Alone (1994), Separation and its Discontents (1998) ve The Culture of Critique (1998)] oluşan bir serinin yazarıdır. Bu kitapların hepsi Praeger tarafından yayınlanmıştır. Söz konusu kitapların sonuncusu, Eleştiri Kültürü adıyla Türkçe'ye çevrilerek Kaknüs Yayınları tarafından basılmıştır.

ORCID

Hüseyin Bal <https://orcid.org/0000-0001-6946-9219>

KAYNAKÇA

- Jubilees Kitabı'na yapılan atıflar Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament II, ed. R. H. Charles, 1-82. Yeniden basım, Oxford: Clarendon Press, [1913] 1966.
- Makabiler Kitabı'na yapılan atıflar Yeni İngilizce Kutsal Kitap'a yapılmıştır: Apocrypha. Londra: Oxford University Press ve Cambridge University Press, 1970.
- Alderman, G. (1983). The Jewish Community in British Politics. Oxford: Clarendon Press.
- Alexander, R. (1979). Darwinism and Human Affairs. Seattle: University of Washington Press.
- Aruri, N. H. (1986). Bu baskıya önsöz. L. Rokach, İsrail'in Kutsal Terörizmi içinde, 3. baskı. Belmont, MA: Association of Arab-American University Graduates, Inc.
- Aschheim, S. E. (1982). Brothers and Strangers: The East European Jew in Germany and German Jewish Consciousness, 1800-1923. Madison: University of Wisconsin Press.
- Bendersky, J. W. (2000). The "Jewish Threat": Anti-Semitic Politics of the U.S. Army. New York: Basic Books.
- Bookman, M. Z. (1997). The Demographic Struggle for Power: The Political Economy of Demographic Engineering in the Modern World. London and Portland, Oregon: Frank Cass.
- Brubacher, M. (2002). From war on terror to plain war. Israel: Walled in, but never secure. Le Monde diplomatique, November.
- Chomsky, N. (1999). The Fateful Triangle: The United States, Israel and the Palestinians, 2nd ed. Boston: South End Press.
- Cockburn, A. (2002). Noreprieve for West Bank locals. National Geographic: http://magma.nationalgeographic.com/ngm/0210/feature5/online_extra.html
- Cohen, N. W. (1972). Not Free to Desist: The American Jewish Committee 1906-1966. Philadelphia: Jewish Publication Society of America.
- Dawidowicz, L. (1976). A Holocaust Reader. New York: Behrman.
- Efron, J. M. (1994). Defenders of the Race: Jewish Doctors and Race Science in Fin-de-Siècle Europe. New Haven: Yale University Press.
- Endelman, T. M. (1991). The legitimization of the diaspora experience in recent Jewish historiography. Modern Judaism 11:195-209.
- Findley, P. (1989). They Dare to Speak Out: People and Institutions Confront Israel's Lobby, 2nd ed. Chicago: Lawrence Hill Books.
- Frankel, J. (1981). Prophecy and Politics: Socialism, Nationalism, and the Russian Jews, 1862-1917. Cambridge: Cambridge University Press.
- Frommer, M. (1978). The American Jewish Congress: A history 1914-1950, 2 vols. Ph.D. Dissertation, Ohio State University.
- Getlin, J. (2002). Violence in Mideast galvanizes U.S. Jews. Los Angeles Times, April 28.
- Gilbar, G. (1997). Population Dilemmas in the Middle East: Essays in Political Demography and Economy. London and Portland, Oregon: Frank Cass.
- Gilman, S. L. (1993). Freud, Race, and Gender. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Goldmann, N. (1978). The Jewish Paradox. New York: Fred Jordan Books/Grosset & Dunlap.
- HaCohen, R. (2002). Palestinian enslavement entering a new phase. <http://www.antiwar.com/>. May 24.
- Hertzberg, A. (1979). Being Jewish in America. New York: Schocken Books.
- Herzl, T. (1970). The Jewish State, trans. H. Zohn. New York: Herzl Press.
- Herzl, T. (1960). Complete Diaries, vol. II, p. 711.
- Hewstone, M., Rubin, M., & Willis, H. (2002). Intergroup bias. Annual Review of Psychology 53:575-604.
- Hitler, A. (1943). Mein Kampf, trans. R. Manheim. Boston: Houghton Mifflin; originally published 1925-1926.

¹³⁸ MacDonald 1998/2002.

29. Hogg, M. A., & Abrams, D. (1987). *Social Identifications*. New York: Routledge.
30. John, R., & Hadawi, S. (1970a). *The Palestine Diary, 1914–1945: Britain's Involvement*. New York: The New World Press.
31. John, R., & Hadawi, S. (1970b). *The Palestine Diary, 1945–1948: United States, United Nations Intervention*. New York: The New World Press.
32. Johnson, G. (1995). The evolutionary origins of government and politics. *Human Nature and Politics içinde*, ed. J. Losco & A. Somit. Greenwich, CT: JAI Press.
33. Keller, B. (2002). The sunshine warrior. *New York Times Magazine*, September 23.
34. Kornberg, R. (1993). *Theodore Herzl: From Assimilation to Zionism*. Bloomington: Indiana University Press.
35. Laqueur, W. (1972). *A History of Zionism*. New York: Holt, Rinehart, and Winston.
36. Lilienthal, A. M. (1953). *What Price Israel?* Chicago: Henry Regnery Co.
37. Lilienthal, A. M. (1978). *The Zionist Connection: What Price Peace?* New York: Dodd, Mead.
38. Lindemann, A. S. (1991). *The Jew Accused: Three Anti-Semitic Affairs (Dreyfus, Beilis, Frank) 1894–1915*. New York: Cambridge University Press.
39. Lindemann, A. S. (1997). *Esau's Tears: Modern Anti-Semitism and the Rise of the Jews*. New York: Cambridge University Press.
40. MacDonald, K. B. (1994/2002). *A People That Shall Dwell Alone: Judaism As a Group Evolutionary Strategy, with Diaspora Peoples*. Lincoln, NE: iUniverse. İlk olarak 1994 yılında Praeger (Westport, CT) tarafından yayımlanmıştır.
41. MacDonald, K. B. (1997). Life history theory and human reproductive behavior: Environmental/contextual influences and heritable variation. *Human Nature* 8:327–359.
42. MacDonald, K. B. (1998a). Separation and Its Discontents: Toward an Evolutionary Theory of Anti-Semitism. Westport, CT: Praeger.
43. MacDonald, K. B. (1998b/2002). *The Culture of Critique: An Evolutionary Analysis of Jewish Involvement in Twentieth-Century Intellectual and Political Movements*. Bloomington, IN: 1stBooks Library. İlk olarak 1998 yılında Praeger (Westport, CT) tarafından yayımlanmıştır.
44. MacDonald, K. B. (2000). Book Review Essay: The numbers game: Ethnic conflict in the contemporary world. *Population and Environment* 21:413–425.
45. MacDonald, K. B. 2002. What makes Western culture unique? *The Occidental Quarterly* 2(2):8–38.
46. MacDonald, K. B. (2003). Understanding Jewish activism I: Background traits for Jewish activism. *Occidental Quarterly* 2(3):5–38.
47. Mahler, R. (1985). *Hasidism and the Jewish Enlightenment: Their Confrontation in Galicia and Poland in the First Half of the Nineteenth Century*. Philadelphia: Jewish Publication Society of America.
48. Masalha, N. (1992). *Expulsion of the Palestinians: The Concept of "Transfer" in Zionist Political Thought, 1882–1948*. Washington, DC: Institute for Palestine Studies.
49. Massing, M. (2002). Deal breakers, *American Prospect*, March 11.
50. Meyer, M. A. (1988). *Response to Modernity: A History of the Reform Movement in Judaism*. New York: Oxford University Press.
51. Neusner, J. (1987). *Judaism and Christianity in the Age of Constantine: History, Messiah, Israel, and the Initial Confrontation*. Chicago: University of Chicago Press.
52. Nicosia, F. R. (1985). *The Third Reich and the Palestine Question*. Austin: University of Texas Press.
53. Niewyck, D. L. (1980). *The Jews in Weimar Germany*. Baton Rouge: Louisiana State University Press.
54. Norden, E. (1995). An unsung Jewish prophet. *Commentary* 99(4):37–43.
55. Novick, P. (1999). *The Holocaust in American Life*. Boston: Houghton Mifflin.
56. Parsons, J. (1998). *Human Population Competition. A Study of the Pursuit of Power through Numbers*. Lewiston, NY & Lampeter, Wales: The Edwin Mellen Press.
57. Podhoretz, N. (2002). In praise of the Bush doctrine. *Commentary*, September.
58. Prinz, J. (1934). *Wir Juden*. Berlin: Erich Press.
59. Rokach, L. (1986). *Israel's Sacred Terrorism*, 3rd edition. Belmont, MA: Association of Arab-American University Graduates, Inc. İlk yayın tarihi 1980.
60. Rubenstein, J. (1996). *Tangled Loyalties: The Life and Times of Ilya Ehrenburg*. New York: Basic Books.
61. Ruppin, A. (1971). *Arthur Ruppin: Memoirs, Diaries, Letters*, ed. A. Bein, Çev. K. Gershon. London: Weidenfeld and Nicholson.
62. Sachar, H. M. (1992). *A History of Jews in America*. New York: Alfred A. Knopf.
63. Sacks, J. (1993). *One People? Tradition, Modernity, and Jewish Unity*. London: The Littman Library of Jewish Civilization.
64. Salter, F. K. (2002a). Fuzzy but real: America's ethnic hierarchy. Paper presented at the meetings of the Association for Politics and the Life Sciences, Montreal, August 9.
65. Salter, F. K. (Ed.) (2002b). *Risky Transactions*. London: Berghan.
66. Schatz, J. (1991). *The Generation: The Rise and Fall of the Jewish Communists of Poland*. Berkeley: University of California Press.
67. Shahak, I. (1993). Relations between Israel and organized American Jews. *Middle East Policy Council Journal*, 2(3). http://www.mepc.org/public_asp/journal_shahak/shaha_k45.asp
68. Shahak, I. (1994). *Jewish History, Jewish Religion: The Weight of Three Thousand Years*. Boulder, CO: Pluto Press.
69. Shahak, I., & Mezvinsky, N. (1999). *Jewish Fundamentalism in Israel*. London: Pluto Press.
70. Shavit, Y. (1988). *Jabotinsky and the Revisionist Movement, 1925–1948*. London: Frank Cass & Co. Ltd.
71. Teitelbaum, M. S., & Winter, J. (1998). *A Question of Numbers: High Migration, Low Fertility, and the Politics of National Identity*. New York: Hill and Wang.
72. Vaksberg, A. (1994). *Stalin against the Jews*, trans. A. W. Bouis. New York: Knopf.
73. Vital, D. (1975). *The Origins of Zionism*. Oxford, UK: Oxford University Press, The Clarendon Press.

74. Weiss, P. (2002). Holy or unholy, Jews and right in an alliance, New York Observer, September 19.
75. Wheatcroft, G. (1996). The Controversy of Zion: Jewish Nationalism, the Jewish State, and the Unresolved Jewish Dilemma. Reading, MA: Addison-Wesley.